

Zozuwe Ná-Sευει Sευει lɔɔzeizuυε ma woo mɔungiti

Zozuwe ná-sευει ɔa Kanaan yooi zo fai lεεzu, ta Izelayεle wolodamaiti sei velei zooi naa zu. Zozuwe, nii é ɔeni ga Moize votogi, naa ɔa é loni ti luɔɔ.

Sευει nii zu vaiti ti ɔeni, é zo kona waagila unnaanigɔ (1 400) ma, é li kona waagila unfelegɔ puunaanigɔ (1 240) ziegɔ zu υɔ, aisa Yesu Kilista va zɔɔɔ. Naa kpein ge ɔeni kona υυusavagɔ (30) ɔefɔala laawu (14:10).

Izelayεle nuβuseiti kulaai ma Ezipete yooi zu, ti keni ga kona υυunaanigɔ (40), aisa ti va lɔ minazeɔe zooi zu, nii é ga Kanaan yooi.

Kanaan yooi zo fai ɔεvele βeteni ga faa savagɔ:

1 Kanaan yooi zo fai, (gaagwεsu 1 é li 12 υɔ).

2 Zooi ɔaagwεε vai, (gaagwεsu 13 é li 21 υɔ).

3 Zozuwe ná-eteai ɔaabelagi, (gaagwεsu 22 é li 24 υɔ).

GALA ge zooi veeni ná-nuβuseiti zea, é ná-minazeɔegi laazeelini, nii é boni ti-mεmεwolani βε, é niine ga Moize maavele.

GALA ta Izelayεle nuiti zɔɔzυυε, é lo Kanaan yooi vai va, faa ve bɔɔɔai, eɔe ti ɔula vai Ezipete yooi zu. Ti ɔula vai Ezipete yooi va, GALA βɔɔɔi ɔa é ti maaloboni, é kɔɔi ɔɔ ná-nuβuseiti βε, ti li luɔɔma pile sɔɔɔgai zu.

Zooi ɣaaɣwɛɛ vai, nii sɔlɔɔgai, ta nii é la de zɔlɔɔni, é va ve ɛɛɛ gilagilagi ya, naa ɣa GALA ná-nɛɛbei lɛɛzu, ga Izelayele nuiti pɛ ge ɔɔɔ you zɔlɔɔ ga tɔnɔ. Naama ɣisiei ɣa de adaɔeti daaseigiti kalasu la, gaagwɛsu tanigaani su (gaagwɛsu 13, 15 ta 16 zu).

Kanaan yooi zo fai, ta gaagwɛɛ vai, ɣa GALA ná-woogɛɣiladai lɛɛzu, ná-minazegɛgiti daazeeli vai zu, keɛ Zozuwe ná-sɛɛɛi ɣa dɛɛzu balaa ga kɛni nuɔuseiti ti zɛɛzɛɛɛ. Izelayele nuiti sei vai zii ɣiligiti saama, niiti ti la GALA kwɛɛ, naa ɣɛni ga faabaagi, é ti li kidaalevelalai ma. Naa ɣa é kɛɛni Zozuwe nuiti gaalɛɛni ba Sikɛme, ti minazegɛ volu ga niine, naa ɣa bogai ga kpɔɛ ɣaabelagi gaagwɛsu 24 zu. Nuɔuseiti ti minazegɛni ga ti botii ɣɛ GALA bɛ. Izelayele nuiti, ta ta-yooi ná-faa ɔlɔmai, ma ɔɛzuguɣulai lɔɔzeizuve ɣana, sienɔpɛ su kɛni Izelayele nuiti ti loo ɣisu ga ziimazegɛgiti ti boni, ti lɔɔ va faabaagi zu, kɛni ti naa laazeeli.

Zozuwe zɛi vai nuɔuseiti unda

¹ ɔɔɔɔ GALAGI ná-botigɛ nui Moize zaa ɔluma, ɔɔɔɔ GALAGI ɣɛni Nun ná-doun zunui Zozuwe ma, Moize ná-kpɔba nui: ² «Nà-botigɛ nui Moize zaa. Niizu, ɣɛvele ɔɛɛna, ɣa-o, niima nuɔuseiti-yo, wo Zuludɛn ɔudɛ, wo lɔ zooi naa zu, nii gɛ feezu Izelayele nuiti zea. ³ Adaɔɛ nɔpɛ wo-ɣɔɣɔi a lona ná ma, gɛ miná vea wo ɔɛ, ɛɣɛvelei gɛ boni la Moize ma. ⁴ Wa-yooi ɣa zo teɛɛɛɛɛ ma, eyɛsu é zeeli Liban ɣizeiti ma, ta zie wolai Ufelate, ɣɛte nuiti ta-yooi kpɛin ka ɣɛ su, é zɛi Kpolodɛ Wolai va, folo liizu velei. ⁵ Nu nɔpɛ ge la loga è luɣɔ, è-zii ma voloi pɛ

su. Nà gɛ è va, eɣɛvelei gè gɛni la Moize va, gè la yeebega è va pɛ, gè la gɛlɛa è va ɲɛgɛlɛin. ⁶ Yiilɔɔ, è zɛbɛzɛgɛ, mazɔlɔɔ è-zaalai zu gɛ niima nuɓuseiti ti zooi zɔlɔɔsu da ga tɔnɔ, nii gè ma minazɛgɛ boni timɛmɛwolani bɛ, ga nà feezu ti ya. ⁷ Keni nɔ è yiilɔɔ, è zɛbɛzɛgɛ ga pagɔ, è gɔlo tɔ gooi kpein bɛ, nii nà-botigɛ nui Moize sɛvɛni è vɛ, è zɛ la, è mina zɛgɛ ba, è va li ga yeeza, baa gɔvɛi, naazu da zobo sɔlɔɔ fai kpein su, è kɛɛzu. ⁸ E da tɔ sɛvɛi nii gɛla, è da yɛpɛ ga su woosti, è gɛsiɛ ti zu folo vɛɛ kpɪdi va, naa gɛ a kɛ è gɔlo su wooi pɛ bɛ, mazɔlɔɔ nàzu gɛ è-gɛɛvɛaiti subɛtɛzu la, è zobo sɔlɔɔ fai kpein su, è kɛɛzu. ⁹ Gè la boni è ma baa ga, yiilɔɔ, è zɛbɛzɛgɛ? Mina lua ani nɔpɛ ba, è zasu mina bali, mazɔlɔɔ nà, Gɔɔgɔ GALAGI, da-GALAGI, nà gɛ è va, vɛ nɔpɛ è liizu ná.»

*Zuludɛn bude vai
ma gɛvele bɛtɛi*

¹⁰ Zozuwe niima leveiti feeni nuɓuseiti ta-gɛndigɛti zea, é gɛ ti ma: ¹¹ «À zɛɛ ade-vuuzuvɛ ná pɛ, wo devei ve nuɓuseiti zea, ga ti daamianigi gɛvele bɛtɛ bɔgɔ vɛ, mazɔlɔɔ folo savagɔ vɔluma, wa Zuludɛn nii budezu, wo li, wo zooi zɛgɛ ga wɔnɔ, nii Gɔɔgɔ GALAGI wa-GALAGI feezu.»

¹² Zozuwe bɔɛni Luɓɛn ná-bolodai vɔ, ta Gade ná-bolodai, ta Manasee ná-bolodai gɛlazuvɛ, é gɛ ti ma: ¹³ «À gɛzɛ devei zu, nii Gɔɔgɔ GALAGI ná-botigɛ nui Moize feeni wo ya, é gɛ wo ma: <Gɔɔgɔ GALAGI wa-GALAGI zooi vea wo ya, é doogɔgi ve wo ya.> ¹⁴ Wo-anzaiti, ta wo-lointi, ta wa-loganiiti ta yɛ Zuludɛn vɔluvɛ folo gɛlazuvɛ vɛlei, zooi naa zu nii Moize feeni wo ya, kɛɛ zunuiti kpein, ti ga kɔɔgɔ nuiti, wa bude, wo lo wo-gɛɛleaiti untugɔ kɔɔmavɛ, wo yeeve ti vɛ,

¹⁵ eyesu Gooḡo GALAGI wa-GALAGI dooḡo fe ti ve ga wo ḡevele, ti zoi naa zoloo, nii é feezu ti ve. Naa voluma, wa ḡale ma niina wano ma yooi zu, wo zei ná pe, Zuluden folo ḡulazu velei, eḡevelei Gooḡo GALAGI ná-botiḡe nui Moize boni la.»

¹⁶ Ti Zozuwe woḡaavoteni, ti ḡe ma: «Devei kpein è fea, gá naa kpein so, ve nape è gi levesu ná, gá li miná. ¹⁷ Gá ḡolo è ve, eḡevelei gi ḡoloni la Moize ve. Gooḡo GALAGI, da-GALAGI ḡe è va, eḡevelei é ḡeni la Moize va. ¹⁸ Zoi nape a bakana da-ḡundiḡilai laalḡoma, é la ḡoloni da-leveiti kpein be, ta naama nui vaa. Yiiloo no, è zebzeḡe!»

2

Zeeliko zuvete fai

¹ Nun ná-doun zunui Zozuwe nene felego leveni dooḡuzu, ti zeḡe Akasia nemei zu, é ḡe ti ma: «À li, wo zoi zuvete, ta Zeeliko boobo.» Ti liini, ti ni kologolo anzanui ta ná-pelei wu, nii daaseigi ḡeni ga Laḡabe.

² Ti ḡeni Zeeliko masagi ma: «Wele, Izelayele nuiti seelive ve kpidii, ga ti zoi zuvete.» ³ Zeeliko masagi keelai leveni Laḡabe ma, é ḡe ma: «Zunuiti fe gi ya, ti niai da-velei wu, mazoloo zoi zuvete fai ḡa ti vaai ma.» ⁴ Kele anzanui zunu felegoiti seḡeni, é ti looḡu, é ḡe ma: «Gaamazu, zunui naati ti vaani pò be, kele ḡe la ḡeni ti-zeḡezu ḡwee. ⁵ Siḡi daave laaḡulu ziegi zu, fitilimave, ma zunuiti ti ḡulani, ti li, ḡe la kwee, ve ti liai ná. A suvile, wo vile ti volu, wa ti ḡoḡozumensu.»

⁶ Toun é ti leeni pele ḡomave dooḡo bosuve, é ti looḡu geze baku zigigi wu, nii é kevele beteni boḡo ve

ná-pele ɣomave. ⁷ Masagi ná-keelaiti ti vileni ti volu pelei naa zu, nii é liizu Zuluden maalevesu velei. Ti ɣulani nɔ taai va feya, ti sigigi laaɣulu ti volu velei.

*Laɣabe ta nɛnɛ felegɔiti
ta-woolaamai*

⁸ Laɣabe leeni pele ɣomave dooɣo bosuve, é ma weɛinti ka, aisa ti va la. ⁹ E ɣeni ti ma: «Gè kwɛeni ga Ɔooɣo GALAGI niima yooi veeve wo ve, dualuagi gi zoga, ve yooɣozuve nuɓuseiti kpein sasu ɣa balizu wo luɣo. ¹⁰ Mazɔɔɔ gi menini ga Ɔooɣo GALAGI Seeli Kpolodei vɔani su wo luɣo, siɛgi zu wo ɣulani la Ezipete yooi va. Gi naa menini, velei wo Amɔɔ nuiti ta-masa felegɔiti soni da, Sigon ta Wɔge, ti ɣeni masadai ɣɛɛzu Zuluden volu velei, folo ɣulazu velei, wo ti zuwuɣaaleve ta ta-nuɓuseiti, wo ta-yooi ɣologolo. ¹¹ Gi naama vaiti menigai ma, gi iɲo ge levea. Nu nɔpe zii la laa, é va lo wo luɣo. Tɔɔzei Ɔooɣo GALAGI wa-ƆALAGI ɣa é ga GALA, geeɣɔlɔgi zu ta zooi ma. ¹² Niizu, à ɣonana bè, Ɔooɣo GALAGI laaseigi zu, ga faanɛi gè keai wo ve, wa buuɣwɛɛ, wa balaagi wo faanɛɛ ɣɛ ná-peleyeɣei ve. A poogi ta ve zèa, nii ná la da. ¹³ A minazeɣe bè ga wa kèɛ ye vulua, ta dèe, ta kèɛ ná-dointi, ta tɔnɔiti kpein, wo la vaa bu, gi va za.» ¹⁴ Zunui niiti ti ɣeni ma: «Ni nɔ wo la gi maalɔni, gi ɣonaa gi-yenvui ma, gá ɣɛ ga woɔɣɛɣila nu gá-minazeɣegi zu, gá ɣɛ ga faanɛɛ wuuɣwɛɛ nu é ve, siɛgi zu Ɔooɣo GALAGI zooi veezu la gi ve.»

¹⁵ Laɣabe ná-pelei ɣeni loni taai ma zigigi va, sigigi ɣoozuve ɔɔɣo ɣa é ɣeni zeini ná. Naa ɣa é keeni, é zooni é zunu felegɔiti kula fenɛɛɛi laave, é ti yei ga galui. ¹⁶ E ɣeni ti ma: «À li ga gize yooi zu

velei, ni naa laade, wo la ɣulaa wo ɓεε nuiti zea. A laɔɣu ná folo savagɔ laawu, eyesu ti ɣale ma. Naa volu, wa pele zo niina.» ¹⁷ Zunu felegɔi naati ti ɣeni ma: «Wεε, velei ɣá minazefegi a ye ma la, nii è boga ga gi ke è ve, faa la ɣea gi va: ¹⁸ Aisa gi va va zoi zu, galu ɓɔigi nii ɣili fenetelei laave, nii gi ɣulaai daave, gi vile, è è-ɣεε, ta è-lee, ta è-ɣεeleaiti, ta da-veleyefei kpein gaale ba da-velei wu. ¹⁹ Nu nɔpe a budena da-velei ma ɓofalagi maazu, é ɣula eteave, naa ma namai ɣa la tɔ ɓɔɣɔi unma, faa la ɣea gi va. Kele ni ɣá yeevɔɔɣuna naa taɣila kpala ba, niiti ti è va pelei wu, naa ma namai ɣa la gi unma. ²⁰ Ni da gi maalɔna, faa la gi va, é lo konai va, gi bogai è ve.» ²¹ E ɣeni ti ma: «É ɣε, eɣevelei wa-minazefegi la!» E ɓeni ti va, ti li. E galu ɓɔigi ɣilini ná-fenetelei laave.

²² Ti liini, ti zeeli gize yooi zu, ti ye ná, eyesu folo savagɔ, eyesu ti ɣaizie nuiti ti ɣale ma. Ti ɣaizie nuiti ti ti ɣaizieni pele ɣobave ná pe, ti la ti ɣaani. ²³ Zunu felegɔiti ti yeini volu, ti zeɣe gize yooi zu, ti Zuluden bude. Ti zeelini Zozuwe vɔ be, Nun ná-doun zunui, ti voluvaawo ma ga nii kpein é zieni. ²⁴ Ti ɣeni Zozuwe ma: «Gaama ve, Ɔɔɔɣɔ GALAGI zoi kpein feeve ade ve, mazɔɔɔ zoi zu nuɓuseiti kpein sasu ɣa balizu ade luɣɔ.»

3

Zuluden bude vai

¹ Zozuwe wuzefeni poluma zobui, ta Izelayele nuiti kpein ti zeɣe ti-vuuzuve Akasia nemei zu, ti li, ti vu Zuluden zieleave, ti ni miná, aisa ti va bude. ² Folo savagɔ voluma, nuɓuseiti ta-ɣundiɣiti

ti ti-vuuzuve maafakuni, ³ ti devei niiti fe ti ya: «Siegi zu wa zalaḡa ḡula nuiti kaana la, Leevi nuiti ti Ḣooḡḡ GALAGI wa-ḢALAGI ná-minazeḡe kesui zeḡeai, wa zeḡe niina wo-vuuzuve wo ná, wo vile ti volu. ⁴ Wa zooḡzu ḡe boḡḡ va wa minazeḡe kesui, ga kilo ḡila. A mina maabuḡa ba. Wa pelei ḡwee naazu, nii wa zie la, mazoloo kaipa wo la de zieni ga ná velei.»

⁵ Zozuwe ḡeni nubuseiti ma: «À boḡḡ ḡade, mazoloo lina, Ḣooḡḡ GALAGI ḡa laavoo vaa wolaiti keezu wo zaama.» ⁶ E ḡeni zalaḡa ḡula nuiti ma: «À minazeḡe kesui zeḡe, wo lo nubuseiti tuḡḡ siei zu.» Ti minazeḡe kesui zegeni, ti lo nubuseiti tuḡḡ.

⁷ Ḣooḡḡ GALAGI ḡeni Zozuwe ma: «Za na, na toozeizu ga è woola Izelayele nuiti gaazu, ti kwee ga na ḡeezu è va, eḡevelei ḡe ḡeni la Moize va. ⁸ Devei nii ve zalaḡa ḡula nuiti zea, niiti ti minazeḡe kesui zeḡezu, ga ta zeelina Zuluden zie wolai laave, ti-ḡooḡi a lona ziei wu, ti lo miná.»

⁹ Zozuwe boeni Izelayele nuiti kpein po, é ḡe ti ma: «À maabuḡa, wo woilo Ḣooḡḡ GALAGI wa-ḢALAGI laawooiti ma. ¹⁰ Pete velei wa kwee da ga zenvu su ḢALAGI, toḡa wo zaama, toḡa Kanaan nuiti kpe wo luḡḡ, ta Ḣete nuiti, ta Ḣeeve nuiti, ta Feeleeze nuiti, ta Ḣilegase nuiti, ta Amool nuiti, ta Yeebuse nuiti: ¹¹ Eteai pe Maligii ná-minazeḡe kesui ḡa Zuluden budezu wo ḡaazu. ¹² A yeelo zunu puugoo maazu felegoo (12) va niina, Izelayele wolodaiti su, boloda ḡila, nu ḡila. ¹³ Siegi zu zalaḡa ḡula nuiti ti Ḣooḡḡ GALAGI, eteai pe Maligii ná-minazeḡe kesui zeḡezu, naati ti-ḡooḡi vilesu la

Zuludɛn wu, zɛ wolai ɔa levesu fele, zɛi ɛ zɛɛzezu maazu velei, naa ɔa lo, gaale ba eɛe sigigi.»

¹⁴ Nuɓuseiti ti ta-zɛɛe ɔotaiti pɛɛni su, Zuludɛn buɛ vai zu. Zalaɔa ɔula nuiti ti minazɛɛe kesui zɛɛeni, ti lo ti luɔɔ. ¹⁵ Molo leve zɛɛgi zu ɔeni de, Zuludɛn a da ve yeenɔpɛ, ɛ buɛ ma ɔakegiti maazu. Siɛgi zu zalaɔa ɔula nuiti ti minazɛɛe kesui zɛɛzezu la, ti-ɔɔɔi maayɛɛeni la zɛi wu, ¹⁶ zɛi nii ɛ ɔeni yeizu, ɛ da zɛɛe maazu velei, naa zuzoni, ɛ la mɔ ɔeni yeizu, ɛ loni gaagooza eɛe sigigi, ɛ li ɔoozama, ɛ zo Adame taai ma, ɛ li Saaletan vele. Kele tɔun, buu velei, zɛi nii ɛ yeizu Kpoloɛ Wanai vɔ pelei, Zuludɛn ma vetu nɛmɛi zu, naa ɔeni yeizu, eyɛsu ɛ vɔ. Nuɓuseiti ti leveni Zeeliko letemave. ¹⁷ Zalaɔa ɔula nuiti ti ɔeni ɔooɔɔ GALAGI nɔ-minazɛɛe kesui zɛɛzezu, ti loni Zuludɛn zɛ laazuve, nɔ vɔai. Ti yɛni loni nɔ kpaan, eyɛsu nuiti kpein ti leve, ti-ɔɔɔi maavɔai.

4

Kizɛsu ɔɔtu

puugɔ maazu felegɔiti (12)

¹ Nuɓuseiti kpein kpegai ma ga Zuludɛn buɛ, ɔooɔɔ GALAGI ɔeni Zozuwe ma: ² «À yeelo zunu puugɔ maazu felegɔ (12) va, boloda ɔila, nu ɔila. ³ A bo ti ma, ti li, ti kɔtu puugɔ maazu felegɔ (12) zɛɛe, Zuludɛn zɛ laazuve, ve zalaɔa ɔula nuiti ti ɔɛa loni nɔ, wo li ga tiye adave wo niizu nɔ, za bidii.»

⁴ Zozuwe zunu puugɔ maazu felegɔiti (12) tolini, niiti ɛ yeeloni ti va, Izelayɛle nuiti saama, boloda ɔila, nu ɔila, ⁵ ɛ ɔɛ ti ma: «À leve ɔooɔɔ GALAGI nɔ-minazɛɛe kesui ɔakalave, wo li Zuludɛn zɛ

laazuve, wo g̃ilagilagi k̃otui g̃aizie, é da g̃oma, wo sege ga Izelayele wolodai lieg̃ai, ⁶ naa g̃a a ke, é g̃e ga poogi wo zaama. Siεnpε su wo-loun zunuiti ta wo g̃aazaḡana la ga: «Niima g̃otuiti ta ga leeni wo ve?», ⁷ wa g̃e ti ma: «Zuludεn leveni su fele G̃ooḡo GALAGI ná-minazege kesui luḡo, siεgi zu é g̃eni zie wolai buḡezu la. Niima g̃otuiti ta ga g̃izεsui Izelayele nuiti kpein bε eyεsu ḡo, é dεε ga Zuludεn leveni su fele.»

⁸ Izelayele nuiti ti naa g̃εeni, nii Zozuwe boni ti ma. Ti k̃otu puug̃o maazu feleg̃o (12) zεg̃eni Zuludεn zie laazuve, k̃otu g̃ilagila Izelayele wolodai g̃ilagilagi ve, eḡevelei G̃ooḡo GALAGI dεeni la ga Zozuwe. Ti liini ga tiye ti-vuuzuve, ti ti la ná. ⁹ Zozuwe k̃otu puug̃o maazu feleg̃o (12) g̃iligaa loni Zuludεn zie laazuve, ve zalaḡa ḡula nuiti ti g̃eni loni ná, niiti minazege kesui g̃eni ti ya. K̃otui naati ta ná zaaḡaza.

¹⁰ Zalaḡa ḡula nuiti ti g̃eni minazege kesui zegezu, ti yeni loni Zuludεn zie laazuve, eyεsu devei nii kpein G̃ooḡo GALAGI boni Zozuwe ma, nuḡuseiti ti naati kpein ke. Zozuwe deveiti kpein keeni, eḡevelei Moize feeni la zea. Nuḡuseiti ti g̃aazuvileni, ti leve. ¹¹ Siεgi zu nuḡuseiti kpein ti leveni da zie volu velei, G̃ooḡo GALAGI ná-minazege kesui ta zalaḡa ḡula nuiti ti leveni, ti lo nuḡuseiti untuḡo. ¹² Luḡen ná-bolodai, ta Gade ná-bolodai, ta Manasee ná-bolodai g̃ilazuve, naati ta-zunuiti ti g̃eni ziezεu Izelayele nui z̃oiti tuḡo, ti maaḡiliai ga k̃ooḡo z̃oolaiti, eḡevelei Moize ma levei veeni la ti ya. ¹³ K̃ooḡo nu waavuunaanig̃o (40 000) g̃εḡala, ti maaḡiliai ga k̃ooḡo z̃oolaiti, naati ka ti

liini kooḡo vai ma, Ḡooḡo GALAGI ḡaazu, Zeeliko nemei zu. ¹⁴ Naama voloi, Ḡooḡo GALAGI Zozuwe wooḡoni Izelayele nuiti gaazu, ti unfema veeni ná-kundiḡilai ve, eḡvelei no ti keeni la Moize ve, sii ma voloi pe su.

¹⁵ Ḡooḡo GALAGI ḡeni Zozuwe ma: ¹⁶ «Devei ve zalaḡa ḡula nuiti zea, ti zeele woo ḡesui zeḡezu, ti le, ti ḡula Zuluden zie laazuve.» ¹⁷ Zozuwe naama levei veeni zalaḡa ḡula nuiti zea, é ḡe ti ma: «À le, wo ḡula Zuluden zie laazuve.» ¹⁸ Siegi zu zalaḡa ḡula nuiti, niiti ti Ḡooḡo GALAGI ná-minazeḡe kesui zeḡezu, ti ḡulani la zie laazuve, ti-ḡoḡoi lo kakei ma, Zuluden dei laani su volu, é náti pe daave, é da yei, eḡvelei é ḡeni la polumazu.

¹⁹ Nuḡuseiti ti Zuluden budeni, alu mounḡi ma volo puuḡai ma. Ti liini, ti vu Gilegale, Zeeliko ḡwepelemave, folo ḡulazu velei. ²⁰ Kotu puuḡo maazu felegoiti (12) ti ti zeḡeni Zuluden zie laazuve, Zozuwe naati toni Gilegale. ²¹ Naa volu é ḡeni Izelayele nuiti ma: «Ni yeei ta, wo-mavofodaiti ti ti-ḡeeni gaazaḡasu da ga kotui niiti ta ga leeni? ²² Wa gaale ga tiye, velei Izelayele nuḡuseiti ti Zuluden budeni la ga ḡoḡoa vooi, ²³ mazoboo Ḡooḡo GALAGI wa-GALAGI Zuluden vooi su daazuve, eyesu wo leve, eḡvelei é keeni la ga Seeli Kpolodei gi luḡo, nii a ke gi bude. ²⁴ E naa ḡeeni, nii a ke eteai zu nuḡuseiti kpein ti kwee velei ná-zebei wooḡai la, naa ḡa a ke wa balaagi wo lua Ḡooḡo GALAGI wa-GALAGI va, wo da debi.»

5

¹ Amooḡ nuiti ta-masagiti kpein ti zeini Zuluden

folo liizu velei, ta Kanaan masagiti ti zeini Kpoloɔe Wolai laave, ti menini ga Gooɔɔ GALAGI Zuluden vooɔni su Izelayele nuiti tuɔɔ, eyesu ti leve. Ti iɔa ge leveni, nu naɔpe zii la ɔeni looni, e va lo Izelayele nuiti tuɔɔ.

*Buzegɛ niinɛgiti
tati fai pelevolu*

² Naama ziegi zu na, Gooɔɔ GALAGI ɔeni Zozuwe ma: «Kotuiti kpɛte ga boɔai, e tatipelevolu vai lozei volu Izelayele nu niinei niiti ta-vaa zu.»

³ Zozuwe kotuiti kpɛteni ga boɔai, e Izelayele nuiti tatini pelevolu gizei ɔobave, Alalote (nii poluve ga «tatipelevolui»). ⁴ Pɛte, lee vaa zu Zozuwe ti latini pelevolu: Zunui nii kpein na-konagi zeelini kooɔɔ vai ma, ti ɔulani Ezipete yooi zu, naati pe ti zaani pelei zu, tevebai zu, ti ɔulaai ma Ezipete yooi va. ⁵ Ti pe ti latini pelevolu. Kele zunu loin kpein e zolooɔni pelei zu, tevebai bude ziegi zu, ti ɔulaai ma Ezipete yooi va, nu la ɔeni naa tanope tatini pelevolu. ⁶ Izelayele nuiti ti yeni ziezu tevebai zu, e ɔe ga kona vuunaanigo (40), eyesu zunuiti, ma ɔeɔalamaiti, niiti ti zeelini kooɔɔ vai ma, ti ɔulazuve Ezipete yooi va, naati ti za. Toozei ti la ɔeni Gooɔɔ GALAGI wooi zoni. Gooɔɔ GALAGI ɔonani ga e la ti yega na, ti va zooi naa ɔa ga ɔaazu, nii e minazegeni, e ɔona na-faa zu ti-memewolani be, ga e fe ade ve, ve nonoi ta kain guloi voovaai na. ⁷ Tilonun zunuiti ka e ti zeini ti-votogi zu. Zozuwe ti latini pelevolu, toozei ti la ɔeni de latini pelevolu, taze wo siegi zu tevebai zu.

⁸ Siegi zu ti zunuiti pe tatini da pelevolu, ti yeni ada ɔilagi, ti-vuuzuve, eyesu ti ɔede. ⁹ Naa voluma,

Ḫooḫo GALAGI ḫeni Zozuwe ma: «Za, gè Ezipete unfegi zeḫea wo ḫaazu.»

Naa ḫa é ba, adave ná laaseigi ueeni ga Gilegale.*
Daaseigi naa ḫa é ba zaafaza.

*Pake fetii
ta manegi be fai*

¹⁰ Siegi zu Izelayele nuiti ti ḫeni uuuni la Gilegale, ti Pake fetii ḫulani alugi ma volo puugo maazu naanisiei (14) ma bokoi, Zeeliko nemei zu. ¹¹ Poluma voloi no, ti zoi va lonogi ta miini, bului nii leve la su, ta ani ḫae ḫeegai. ¹² Poluma voloi no ḫa manegi beteveni la uu vai va, toozei ti ḫeni zosu ti ḫono soko ga zoi zu ziinziin ganigiti ma waaiti. Mane ge la mo ḫeni ná Izelayele nuiti be, ti ḫeni niina Kanaan yoi zu ziinziin ganigiti miizu naama ḫonagi.

*Ḫooḫo GALAGI ná-koo ḫundigii
vaa vai*

¹³ Foloji ta, Zozuwe ḫeni Zeeliko ḫobave, é ḫaazuwuzeheni, é zunui ta ḫa, é loni kakalave, ná-boga zokpoi ḫulaai maalaḫagi zu, é zoni zea. Zozuwe maabuḫani ba, é gaazaḫa, é ḫe ma: «Da ga gá-nui ta, ba gi zili nuiti ti ta?» ¹⁴ Zunui googaavoteni, é ḫe ma: «Ba-o. Ná ga Ḫooḫo GALAGI ná-koo ḫundigii, unkula vele ḫa gè su.»

Zozuwe nokoni, é unpile zoi ma, é ḫe ma: «Maliḫii, ná ga da-wotiḫe nui, da-levei ḫa ga beḫeleni?» ¹⁵ Ḫooḫo GALAGI ná-koo ḫundigii googaavoteni, é ḫe ma: «Da-zavalagiti kula ḫoḫa,

* **5:9** Gilegale: daaseigi nii ti maabuḫai va ta «seḫei.»

mazɔɔ adave è loni ná, naa padegε.» Zozuwe gooi zoni, é ke ɣana.

6

Zeeliko zo fai Izelayεle nuiti bε

¹ Zeeliko taai laaɣuluni kpekpe, Izelayεle nuiti maavele ma. Nu la ɣeni lεεzu, nu la ɣeni ɣulazu. ² Ɔɔɔɣɔ GALAGI ɣeni Zozuwe ma: «Wεε, gè Zeeliko laa è yeezu, ta ná-masagi, ta ná-kɔɔɣɔ nu ɣεzεɣεzεgiti kpein. ³ Folo lɔzita laawu, da-o, da-ɣɔɔɣɔ nuiti-yo, folo-o-folo wa da lati taai ma, naa ɣε ɣila folo ɣila. ⁴ Zalaɣa ɣula nu lɔfela, niiti baala mine vuɔugi ti ɣilagilagi ya, naati ta lo minazeɣe kesui luɣɔ. Folo lɔfelasiεi, wa lati taai ma, ná ɣε lɔfela, zalaɣa ɣula nuiti ta puɔugi vε niina. ⁵ Siegi zu nubuseiti ti baala sine vuɔugi vε wooi menisu da suɣoozaai, εεε pε ka kpeei loo vuɔma, taai ma zidɣigiti ta wolo gaamago nɔ. Nubuseiti ta taai zo, εεε ge lɔ ga letegi.»

⁶ Nun ná-doun zunui Zozuwe zalaɣa ɣula nuiti tolini, é ɣε ti ma: «À minazeɣe kesui zeɣe, zalaɣa ɣula nu lɔfela baala sine vuɔu dɔfela zeɣe, ti lo Ɔɔɔɣɔ GALAGI ná-minazeɣe kesui luɣɔ.» ⁷ Naa voluma é ɣeni nubuseiti ma: «À li, wo lati taai ma, kɔɔɣɔ zunu ɣεzεɣεzεgiti kpein ti lo Ɔɔɔɣɔ GALAGI ná-minazeɣe kesui luɣɔ.»

⁸ Nubuseiti ti kεeni, εɣεvelei Zozuwe devei veeni la. Zalaɣa ɣula nu lɔfelaiti, ti puɔu dɔfelaiti seɣeni, kpεtεai ga baala sine mineiti. Ti loni Ɔɔɔɣɔ GALAGI ná-minazeɣe kesui luɣɔ, ti tɔɔzei ga puɔugi vεa. Ɔɔɔɣɔ GALAGI ná-minazeɣe kesui vileni ti volu.

⁹ Kooḡḡ nui tanigaa ti ḡeni loni zalaḡa ḡula nuiti tuḡḡ, niiti ti ḡeni puuugi veezu, ta kooḡḡ nui zaiti ti vileni kesui volu. Ti ḡeni ziezū puuugi wooi ma.

¹⁰ Zozuwe naama levei veeni nubuseiti zea, é ḡe ti ma: «À mina kpee loo pa, nu mina wo woomeni, woo ḡila kpalaa mina ḡula wo-laave, eyesu foloi nà devei ve la wo ya, ga wo kpeei loo. Wa woogula niina.» ¹¹ Ḣooḡḡ GALAGI ná-minazeḡe kesui latini taai ma, ná ḡe ḡila. Naa volu ti liini ti-vuuzuve, ti ni ná kpidii.

¹² Zozuwe wuzegeni ga sobuzobui. Zalaḡa ḡula nuiti ti Ḣooḡḡ GALAGI ná-minazeḡe kesui zegeni.

¹³ Zalaḡa ḡula nu lofelaiti, ti puu dofelaiti seḡeni, niiti ti beṡeai ga baala sine minṡiti, naati ti vileni pelei zu mṡnṡ, Ḣooḡḡ GALAGI ná-minazeḡe kesui luḡḡ, ti da ti ve. Kooḡḡ nui tanigaa ti loni ti luḡḡ, kooḡḡ nui zaiti ti vileni Ḣooḡḡ GALAGI ná-minazeḡe kesui volu. Ti ḡeni ziezū puuugi wooi nṡ ma. ¹⁴ Ti latini taai ma, ná ḡe ḡila, foloi velesiei. Naa volu ti ḡale ma ti-vuuzuve. Ti keeni ḡana nṡ folo lozitarii kpein su.

¹⁵ Foloi lofelasiei ma, ti wuzegeni ga gosui, ti lati taai ma, ná ḡe lofela ḡana nṡ. Naama volo ḡila kpegi nṡ ti latini taai ma ga dofela. ¹⁶ Dofelasiei ma, zalaḡa ḡula nuiti ti puuugi veeni, Zozuwe ḡeni nubuseiti ma: «À kpeei loo, mazṡṡṡ Ḣooḡḡ GALAGI taai vea wo ve! ¹⁷ Taai ḡa ḡulazu ga zalaḡai Ḣooḡḡ GALAGI ve, ta su aniiti kpein. Keni koloḡolo anzanui Laḡabe ḡila kpe nṡ ḡa a ye vulua, ta niiti kpein ta ḡe ba ná-pelei wu, mazṡṡṡ toḡa é zunuiti dooḡuni, niiti ade ti leveni. ¹⁸ Kele à dama! A ḡooḡ zo, wo dama ga nii maapei ba Ḣooḡḡ GALAGI ve.

A mina naa tanɔpe seɖe, nii maapei ba, wo va Izelayele vuuzuve lo nimizai zu, wo va maanɔfoi ve ba. ¹⁹ Walii kpein, ta zanugi, ta kɔlu boi soɔlaiti, ta kɔlu zoɔlaiti, naa kpein feeve Gɔɔɔfo GALAGI ve. Ta vuuzu Gɔɔɔfo GALAGI ná-naavolo makesuve.»

²⁰ Ti puɔugi veeni. Nuɔuseiti ti menigai ma, ti kpeei looni, ti woɔɖula la, siɖigi woloni gaamago nɔ. Nuɔuseiti ti vilini taazuve, ese ge lo ga letegi, ti taai zo. ²¹ Ti taai zu nuɔuseiti pe suwuɖaaleveni, zunuiti ta anzanuiti, nu niineiti ta nu vɔboiti. Anee nikɛiti pe ka ti ti zuwuɖaaleveni, ta baalagiti, ta soovalegiti.

Laɖabe ta ná-nuiti make fai

²² Zozuwe ɖeni zunu felegɔiti ma, niiti ti zooi zuvɛteni: «À li kologolo anzanui ná-pelei wu, wo anzanui naa ɖula, ta nɔnɔiti kpein, eɖevelei wo minazegeni la be, wo ɖona.» ²³ Zunu felegɔiti ti liini zou zuvete fai ma, naati ti liini, ti Laɖabe ɖula, ta keeɖe, ta dee, ta keeɖeleaiti, ta nɔnɔiti kpein, ti ná-nuiti pe kula. Ti baa ti maazu, ti ti vu Izelayele nuiti puuzuve voluve. ²⁴ Ti taai ɖalani, ta nii kpein é ɖeni ná. Keni walii, ta zanugi, ta kɔlu boi soɔlaiti, ta kɔlu zoɔlaiti, ti naati puuni Gɔɔɔfo GALAGI ná-naavolo makesuve. ²⁵ Zozuwe kologolo anzanui Laɖabe yenvui makeni, ta ná-peleyegei, ta niiti kpein ti ɖeni ga nɔnɔ. E zeini Izelayele nuiti saama eyesu zaagaza. Mazɔbo é keelaiti dɔɔɖuni ga pagɔ, niiti Zozuwe ti leveni Zeeliko vete fai ma.

²⁶ Naama ziegi zu, Zozuwe niima ɖonai woni, é ɖe ma:

«Naama zunui ɖa ga foovoo nu Gɔɔɔfo GALAGI ɖaazu,

nii a wuzede, é ge é Zeeliko taai lo volu.
 Ná-doun zunu mōungi yenvui ga
 a ye buulaagi ma yegēi wōō vai zu.
 Ná-doun zunu gaabelagi yenvui ga
 a ye kpogiti too vai zu.»

²⁷ Gōogō GALAGI gēni Zozuwe va, tōgōi gūlani
 zoi pē su.

7

Akan ná-kotoi

¹ Izelayele nūiti ti woovalada vaa wola gēni, é
 lo aniiti ba, niiti Gōogō GALAGI maapei vēni ti va,
 ga nu mina ta zede. Zuda ná-bolodai zu nui ta,
 nii daa ga Akan, Kaalemi ná-doun zunui, nii é ga
 Zabedi ná-doun zunui, Zabedi nōnō ma gēgēi gēni
 ga Zeela. Akan naa ga é ma anii tanigaa zegēni bōgō
 vē. Gōogō GALAGI wola yīgaawanani Izelayele
 nūiti ma.

² Zozuwe yēni Zeeliko, é zunūiti teve Ayi taazuve,
 Bete-Aven gōbave, Beetele folo gūlazu velei, é valini
 ti ma ga ti ma yooi zuvete. Nenēgi naati ti liini,
 ti Ayi vete. ³ Ti galeni ma Zozuwe vō bē, ti gē ma:
 «Nubusei kpein ge mina li, zunu waafelegō (2 000)
 baa waasavagō (3 000) nō li, ta vōni Ayi ma. Mina
 nubusei kpein kpōb, de-zakpehōgōiti ti la mōinni.»

⁴ Naa ga é kēni ti kōgō nu waasavagō (3 000)
 leveni, ti li, ti laale taai wu, kele Ayi laaveaiti ti ti
 bēni. ⁵ Ayi nūiti ti zunu vuusavagō maazu lōzita
 (36) gēgala vaani ti va. Ti vilēni zōiti polu, ti zede
 nu lēzuvē taazuve. Ti vōnini ti ma taai ma gizei
 yeizuvē, eyesu ti zeeli zanu kulazuve. Nubuseiti ti
 iñō ge leveni, ti vala ta-zobogi pē ma.

⁶ Zozuwe ta Izelayele gɛwolaiti ti ta-zegɛiti balini ga, ti fufiligi ɔu tɔungiti ma, ti la zoi ma Gooɔɔ GALAGI ná-minazegɛ kesui gɛkalavɛ, ti yɛni ná, kpɔkɔi zeeli. ⁷ Zozuwe gɛni ma: «Eɛ, Málígíi, Gooɔɔ GALAGI, lee vaa zu è Zuludɛn maazuɔudɛai ga niima nuɔuseiti, gi lɔɔ vai vɛ Amɔɔl nuiti zeezu ɔaa, ga ti gi undaavili? Ni gi yɛni suɔɔla Zuludɛn zie wolai ɔolu vɛlei! ⁸ Nɔun ná, Málígíi, leeni gɛ ná bo, niizu Izelayele nuiti ti vɛlaa ti zili nuiti ba? ⁹ Kanaan nuiti ta zii zɔiti ti zeini zoi zu, ta suɔwɛesu, ta gi maɔɔoolizu, ti gi-laaseigi gɛava, é gɔla zoi gɛ. Naazu leeni gɛ è keɛzu ga è-laasei golai?»

¹⁰ Gooɔɔ GALAGI gɛni Zozuwe ma: «Wuzegɛ! Lee vaa zu è yɛsu laani zoi ma, è laaɔadaai? ¹¹ Izelayele kotoi gɛɛvɛ. Ti minazegɛgi gologologɛ, nii gɛ boni ti vɛ. Ti maɔɔɛba aniiti seɔvɛ, ti ga nɔnɔiti, ti ti unma, ti zɛi wo, ti dɔ ɔɔɔ aniiti saama. ¹² Naa gɛ é ba, Izelayele nuiti ti la loga ti zili nuiti tuɔɔ, ti va zie ti wu. Ta yɛ vɛlazu nɔ gɔ ti zili nuiti ba, mazɔɔɔ tiya ɔɔɔ ti gɛa ga maɔɔɛba anii. Gɛ la yɛsu gɔ gɛɛzu wo va, ni wo la naa gologoloni, nii é wo zaama ga maɔɔɛba anii. ¹³ Wuzegɛ, è nuɔuseiti toli, è ti ɔade. Bo ti ma ga ti ɔɔɔ ɔade lina vaa ma, mazɔɔɔ wɛɛ nii gɛ Gooɔɔ GALAGI, Izelayele ná-GALAGI bosu: Maɔɔɛba anii gɛ wo zaama, Izelayele nuiti. Wo la zooga wo va zie wo zili nuiti bu, ni wo la naa gɔlani ɔɔɔ zaama. ¹⁴ Lina sobu, wa vaazu, wo lo gɔazu ga boloda vɛlei. Naa ɔolu bolodai nii Gooɔɔ GALAGI a yeelona ba, naati ta ɔɔɔ lɛ ga koi vɛlei. Pɛɛyɛɛɛi nii Gooɔɔ GALAGI a yeelona ba, naama

segeungi, ta zanu kpui, ta ná-doun zunuiti, ta ná-doun anzanuiti, ta ná-nikeiti, ta ná-soovalegiti, ta ná-baalagiti, ta ná-sege ɣotai, é ɓɔ zeaɣɔligi kpein ba, ti li ga tiye Akɔɔl nɛmɛi zu.* ²⁵ Zozuwe ɣɛni Akan ma: «Lee vaa zu è maanɔɣɔi zeidai gi ma? Ɔɔɔɣɔ GALAGI maanɔɣɔi zeì è ma za!» Gaamanɔ Izelayele nuiti pɛ ti sɔɔni ga kɔtui, é za. Ti ná-nuiti pɛ sɔɔni ga kɔtui, ti za. Naa ɔɔlu, ti ti pɛ gala ta zeaɣɔligiti. ²⁶ Naa ɔɔluma ti kɔtu zidɣigi lɔni maazu, nii é ná zaaɣaza. Ɔɔɔɣɔ GALAGI yeedɣulani ná-ziiɣaawanai zu. Naa ɣa é kea naama adave laasei pɛai la ga Akɔɔl nɛmɛi zu, daaseigi naa ɣa é ba zaaɣaza.

8

Ayi taai zo fai

¹ Ɔɔɔɣɔ GALAGI ɣɛni Zozuwe ma: «Mina lua, è zasu mina bali jɛgelein. Kɔɔɣɔ nuiti kpein sege, wo li, wo laale Ayi taai wu. Mazɔɔɔ gè Ayi masagi laa è yeezu, ta ná-nubuseiti kpein, ná-taai ta ná-zooi pɛ. ² Da Ayi zo ta ná-masagi, eɣɛvelei è Zeeliko ta ná-masagi zoni da. Kele niizu, niiti ta ɣɛ ga wɔnɔ kɔɔzoganii zu, naa ɣa ɣɛ ga ti-yeaɣɔligiti, ta ta-loganiiti. Kɔɔɣɔ nui tanigaa laɔɣu taa ɔɔluve.»

³ Zozuwe ná-kɔɔɣɔ nuiti kpein seɣeni, ti ɔɔile pelei ma, ti li, ti laale Ayi taai wu. Zozuwe yeeloni kɔɔɣɔ nu ɣɛzeɣɛze waavuusavagɔ (30 000) va, é ti leve kpidi. ⁴ E niima levei veeni ti ya, é ɣɛ ma: «À li, wo laɔɣu taai ɔɔluve. A mina maaɣooza gola taai va, wo ɣɛvele beɛɛ wo pɛ. ⁵ Nɔɔn nà, gá nubuseiti

* **7:24** Akɔɔl: daaseigi nii ti maaɣuɣaai va ta «maanɔɣɔi.»

ti bà, gá maabuɖazu taai va. Ayi nuiti ta ɖulana gi laaɖomisu, eɖevelei ti keeni la mɔungi, gá velazu ti va. ⁶Ta ɖula, ti vile gi volu, eyesu gi ti yeeleve taai va, mazɔɔ ta ɖe ma: «Ta velazu gi va, eɖevelei é ɖeeni la zai zu.» ⁷Wa ɖula dɔɔɖu velei zu, wo taai zo. Gɔɔɖɔ GALAGI wa-GALAGI dɔa wo yeezu. ⁸Siɛgi zu wo vɔnisu da taai ma, wa abui lo ba. Wa ke, eɖevelei Gɔɔɖɔ GALAGI laawooi la. A zie ga devei, nii gè fea wo ya.» ⁹Zozuwe ti leveni, ti li, ti lɔɔɖu Beetele ni zɔɖɔzuvɛ ta Ayi, Ayi folo liizu velei. Zozuwe yɛni nuɖuseiti saama naama bidii.

¹⁰Zozuwe wuzɛgeni sobuzobui, é ná-kɔɔɖɔ nui ti pɛɛ, naa volu é loni ti untuɖɔ, ta Izelayele ɖundigɔiti, ti li Ayi laalɔɖɔma. ¹¹Kɔɔɖɔ nuiti kpein ti vilɛni polu, ti yɛni liizu ɖana, eyesu ti zeeli taai letemavɛ. Ti vuuni Ayi lekɛmavɛ nu ɖovɛzuvɛ, nɛmɛi ɖɛni ti yɔɖɔzu ta Ayi. ¹²Zozuwe zunu waadɔɔlugɔ (5 000) zɛgeni, é ti lɔɔɖu Beetele ta Ayi ti yɔɖɔzuvɛ, taa voluvɛ folo liizu velei. ¹³Kɔɔɖɔ nuiti ti zeini ti-vuuzu ɖiingi, lekɛmavɛ nu ɖovɛzuvɛ. Niiti ti ɖɛni ti makɛsu voluzu velei, naati ti ɖɛni taa voluvɛ folo liizu velei. Zozuwe jiini naama bidii nɛmɛi zaamavɛ.

¹⁴Siɛgi zu Ayi masagi sugwɛɛni da, é ná-zunuiti buzɛgeni gaamanɔ, ti suvilɛ, ti ɖula taai va, ti li kɔɔɖɔzuvɛ, ti lo Izelayele laalɔɖɔma, Zuludɛn ma vɛtu nɛmɛi letemavɛ. Masagi ɖi ge la ɖɛni ba ga ni nua lɔɔɖuvɛ taa voluvɛ tɔun daalɔɖɔma. ¹⁵Zozuwe ta Izelayele nuiti ti keeni eɖɛ ta vɔni ti ma, ti vela, ti li ga tevbai zu vele. ¹⁶Ti taazu nuɖuseiti kpein tolini ga ti vile ti volu. Ti vilɛni Zozuwe volu, ti yeeleve taai va. ¹⁷Nu nɔpɛ ge la ɖɛni yɛni Ayi ta Beetele

taazuᵛeti, nii é la ɣeni ɣulani, é va li Izelayele nuiti kpeɛzuvɛ. Ti taa laalaogai yɛni, ti vɪlɛ Izelayele nuiti polu.

¹⁸ Ɔɔɔɔ GALAGI ɣeni Zozuwe ma: «Da-βɛɛin maale Ayi letema velei, mazɔɔɔ nà dɔɔzu é yeezu.» Zozuwe kpeɛin maalenɪ taai letegi. ¹⁹ Zozuwe yeemaalegai ma nɔ feya, zunuiti ti lɔɔɣuni, naati ti ɣulani, ti vɪli taai zu. Ti lɛɛni, ti so, ti abui vɪli ba.

²⁰ Ayi nuβusɛiti ti wɛlɛni vɔlu velei, ti duului ɣa, é da ɣula taai va, é da lɛ geezuvɛ. Ti la mɔ ɣeni zobo nɔpɛ sɔɔɔni, ti va vɛla ga yeezazu vele βaa ɣɔvɛzu vele. Pele leveni ti luɣɔ ná pɛ, mazɔɔɔ Izelayele nuiti ti ɣeni vɛlazɔ, ti da li ga tevebai zu vele, naati ti ɣalɛni ma ti βɛɛ nuiti daalɔɣɔma. ²¹ Zozuwe ta Izelayele nuiti kpein ti kaai ma ga zunuiti ti lɔɔɣuni, naati ti ɣulaa, ti taai zo, taai ɣala luului ɣeni lɛɛzu, ti ɣaavoteni Ayi nuiti ma, ti laale ti wu. ²² Kɔɔɔ nui zɔiti βalaa, ti ɣulani taai va, ti li, ti vɛɛ zɔiti ba. Izelayele nuiti ti Ayi nuiti kalini. Ti zobo sɔɔɔni ti ma, nu ɣɪla kpalaa ge la ɣulani, ti la gɪla kpalaa zɛni vulua. ²³ Kɛlɛ ti Ayi masagi ma vului zoni, ti vaa la Zozuwe vɔ.

²⁴ Izelayele nuiti ti Ayi nuiti kpein paani, niiti ti ɣeni βalaɣaiti su, ta tevebai zu, vɛti ti vɪlɛni ti vɔlu náti, ti ti pɛ paani ga ta-woɣa zɔkpɔiti, é zeeli ma ɣaabelagi ma. Naa vɔluma, Izelayele zunuiti kpein ti lɛɛni taazuvɛ, ti taazu nuβusɛiti mɔta zuwuɣaaleve. ²⁵ Vele ɣana, naama voloi, nu waa-puugɔ maazu felegɔ (12 000) undaavilini da, zunu, anzanu, nii kpein é ɣeni ga Ayi nuβusɛ. ²⁶ Zozuwe ná-kpeɛin maalegai yɛni de, eyɛsu Ayi nuβusɛiti kpein suwuɣaaleve. ²⁷ Anɛɛ naa vɛ, Izelayele nuiti

ti toganiiti ta ani vagaiti soni ga koozoganiiti, niiti ti gɛni taazuwe, egevelei Gooɔɔ GALAGI ma levei veeni la Zozuwe ya.

²⁸ Zozuwe Ayi galani, é ná ɔfologolo, ná ɔɛ ga tevbai eyesu ɔɔ, zekana ná la zaafaza. ²⁹ Ti Ayi masagi zeleni gului va, é yeni ná eyesu kpɔkɔi zeeli. Foloji ɔɛai ma daazu, Zozuwe devei veeni ga ti ma voooma yei, ti kula gului ma. Ti pilini ya nu leezuwe taazuwe, ti kotu zifigi vuuni ma, naa ɔa ná zaafaza.

*Tɔ sevei gala fai
nubusei kpein gaazu*

³⁰ Zozuwe zalaɔa ɔulazuwe loni Ebale gizei ma, Gooɔɔ GALAGI ve, Izelayele ná-GALAGI. ³¹ E toni, egevelei Gooɔɔ GALAGI ná-botifɛ nui Moize ma levei veeni la Izelayele nuiti zea, niiti ti zveai Moize ná-tɔgi zu: zalaɔa ɔulazuwe nii togai ga kotuiti, niiti kolu ani la vooɔɔni ti va. Ti gala zalaɔaiti ta ziilei zalaɔaiti kulani ná Gooɔɔ GALAGI ve. ³² Tɔgi nii Moize seveni, Zozuwe naa zu woointi seveni kotuiti ma, Izelayele nuiti gaazu. ³³ Naama ziegi kpein su, Izelayele nuiti kpein, kewolaiti, ta kundigiiiti, ta tukpɔɔaaleve nuiti, ti gɛni loni Gooɔɔ GALAGI ná-minazeɔe kesui maafoolii zu, Leevi nuiti ti ga zalaɔa ɔula nuiti naati gaazu, teiti ti seɔezu. Seikooɔma nuiti ta Izelayele nu boooɔgiti, ti gɛni ná. Ti ɔilazuwe gɛni loni Galizime gizei letemave, ti ɔilazuwe gɛni Ebale gizei letemave, egevelei Moize, Gooɔɔ GALAGI ná-botifɛ nui boni la kaite, ga ti da tuyai loo la Izelayele nubuseiti be.

³⁴ Naa voluma, Zozuwe tɔ gooiti kpein kalani, tuya loo boeiti ta foovoo geleiti, egevelei nɔ é gɛni

la tōgi ma zεvei zu. ³⁵ Zozuwe ti pε kalani Izelayele nu vεbeiti kpein gaazu, nii kpein nō Moize feeni ga devei, é la tanōpe zeni voluzu, naa gfeni anzaiti gaazu, ta doungoiti, ta seikōđoma nuiti.

9

Gabađon nuiti ta-gelegele n̄i

¹ Ma wooi zeelini masagiti kpein ma, niiti ti zeini zooiti su, niiti ti Zuludεn folo liizu vεlei, gize yooiti su, ta Kpolodε Wolai laave ma nεmei, eyesu é zeeli Liban yooi ma ḡizeiti ma. Ḡete masagiti, ta Amōl geleiti, ta Kanaan geleiti, ta Feeleeze geleiti, ta Geeve geleiti, ta Yeebuse geleiti, ² ti ḡaalεeni ba, ti zoloo su ga ti laale Zozuwe ta Izelayele nuiti bu.

³ Gabađon nuiti ti naa kpein m̄enini, nii Zozuwe k̄εeni ga Zeeliko ta Ayi. ⁴ Ti kelegele n̄i βeteni, ti li, ege ta ti leve sie ma, ti bōb zafaiti p̄ε ta-zoovalegiti kōma, ti kōb woole vōbzafagiti sege, baliai ga, ti dađa. ⁵ Savala pōlmaiti ti gfeni ti ḡōḡōa, ti ti lađagai, ti bōḡō maaḡili ga sege vōlmaiti. Buluiti ti ti βeteni, naati ti vōni niina, ti vuinfuin. ⁶ Ti vaani Gilegale, ti Zozuwe vete, ti b̄ε ti v̄ ta Izelayele zunuiti, ti ḡε ma: «Gi zεgeve ḡoozama zooi ta zu, gi va, gi wo maanεεε ga ade minazεge bo yōḡōzu.»

⁷ Izelayele zunuiti ti Geeve nui naati goođaaυoteni, ti ḡε ti ma: «Bε ḡa é kwεε, ni wo la ga gi-zeiņōḡōiti ta? Niizu gi la zooga gi va minazεge bo wo vε.»

⁸ Ti gfeni Zozuwe ma: «Gá p̄o gi ḡε ga da-wotiḡe nuiti.» Zozuwe gfeni ti ma: «Bε ḡa ga woye, mini ḡa wo zεgeai ná?»

⁹ Ti gooḡaavoteni, ti ḡe ma: «Da-wotiḡe nuiti gi zeḡeḡe zooti ta zu, ḡoozama, gi va, tṵzei Ḡooḡo GALAGI, da-GALAGI maawooi va. Gi maawooi menige, ta nii kpein é keeni Ezipete yooi zu, ¹⁰ velei é Amṵol nuiti ta-masagiti soni da, niiti ti ḡeni masadai ḡeezu Zuluden volu velei, Ḡesebon masagi Sigon, ta Basan masagi Wṵge, nii é ḡeni zeini Ase-talṵte. ¹¹ Gá-ḡewolaiti, ta gá-you zu nuiti kpein ti ḡeni gi ma: «À sie ḡonṵgiti seḡe ya, wo li, wo Izelayele nuiti ka, wo ḡe ti ma: «Gá pṵ gi ḡe ga wa-wotiḡe nuiti. Ade minazeḡe bo yṵḡṵzu.» ¹² Gá-buluiti peṵe, ti badia ḡeni de, siegi zu gi ti zeḡeni la ga sie ḡonṵgi, gi da ḡula gá-veleiti bu, foloi gi siei lṵzeini la, ga gi va wo vṵ be. Wele, niizu ti vṵa, ti da vuinfuin. ¹³ Niima lṵ wooleiti peṵe, ti ma niine ḡeeḡe de, gi ti laave, ti valia ga. Gá-zeḡeiti peṵe, ta gá-zavalagiti, ti pe ti vṵlṵzaḡaga, tṵzei sie ḡoozagi va.»

¹⁴ Izelayele nuiti ti ta-laamianigiti seḡeni, kele ti la ḡeni Ḡooḡo GALAGI ḡaazaḡani. ¹⁵ Zozuwe ziilei fai ma minazeḡeḡe ḡeeni ti yṵḡṵzu, é baa ti-yenvui maazu. Nubuseiti ta-ḡundiḡiiti ti minazeḡeni, ti ḡona.

¹⁶ Folo savagṵ levegai ma, minazeḡeḡe woga volumna ti ve, peṵe nii é ḡeeni, Izelayele nuiti ti kwēeni ga ti-zeiḡṵḡiiti be, ti ḡeni zeini ḡoba. ¹⁷ Izelayele nuiti ti zeḡeni ti-zeizuve, ti folo savagṵ zie wo, ti zeeli ta-laazuveiti. Naama laaiti ta ga: Gabagṵn, Kefila, Beelṵte, ta Kiliyate-Yeyalime. ¹⁸ Izelayele nuiti ti la ḡeni ti vaani, tṵzei konai va bebeiti ta-ḡundiḡiiti ti boni, Ḡooḡo GALAGI, Izelayele ná-GALAGI laaseigi zu. Kele nubuseiti ti

unsuyelii loni kundigfiiti daalɔɔɔma. ¹⁹ Kundigfiiti kpein ti dɛɛni ga nuɔuseiti, ti ɔɛ ti ma: «Giya ɔa gi konai woni ti ve, Gɔoɔɔ GALAGI, Izelayele nà-GALAGI laaseigi zu, niizu ade la zooga ade va vɔɔɔɔ ti va. ²⁰ A wɛɛ, velei ade vaazu ti zosu da, da ti yesu vulua, de mina Gɔoɔɔ GALAGI ɔaazu ɲɔu lo ɔoɔɔ va, tɔɔzei konai va, gi boni ti ve.» ²¹ Kundigfiiti ti ɔɛ ti ma: «Ta yesu vulua. Keɛ keni ti da kovii ɔale, ti da ziei zaɔa nuɔuseiti kpein be.» Naa ɔa é ɔeni ga kundigfiiti ta-levei.

²² Zozuwe Gabaɔɔn nuiti tolini, é ɔɛ ti ma: «Leeni vaa zu wo gi yaavani, wo kula eɔɛ wa ɔɛ ɔeni zeini ɔoozama, tama wo zeini gi ɔobave nɔ? ²³ Niizu, wo voovooɛ, wo la mɔ ɔula duɔlai zu, eyesu ɔɔ, wa kovii ɔale, wo da ziei zaɔa, nà-GALAGI nà-pelei wu.»

²⁴ Gabaɔɔn nuiti ti gooɔaavoteni, ti ɔɛ ma: «Gi keeni ɔana, tɔɔzei ti gi ɔobavaawoni, ga Gɔoɔɔ GALAGI, da-GALAGI devei veeni nà-botigɛ nui Moize ya, ga toɔa zoi kpein feezu wo ya, é ɔɛ wo gaa nui kpein undaavili, wa ɔena lia ga zeida ga. Wo vaazuɛ, gi wola luani, é lo gi-yenvui va. Naa ɔa é keeni, gi naa ɔɛeni. ²⁵ Gá niina è yeezu, gi zo, eɔɛvelei soloogai la è ɔaazu, nii solegai.»

²⁶ Pele ɔana Zozuwe baani la ti maazu, ga Izelayele nuiti ti mina ti vaa. ²⁷ E ti losuɛ ɔɛeni ga ti da kovii ɔale, ti da ziei zaɔa nuɔuseiti be, ta Gɔoɔɔ GALAGI nà-zalaɔa ɔulazuɛ, naama adave, ve é vaazu yeelosu ná va. Naa ɔa ti yegai keezu eyesu zaafaza.

*Kɔɔi é ɔ̀ɔni Gabaɔɔn
ta maaɔoolii zu*

¹ Zeeluzalɛme masagi Adɔni-Seedɛke mɛnini ga Zozuwe taai zoga, nii é ga Ayi, é koloɔolo mɛtu, nii é kɛɛni ga Zeeliko taai ta ná-masagi, naa ɔ́ɔɔalɛi ɔ́a é kɛɛni ga Ayi ta ná-masagi. E mɛnini ɔ́alaa ga Gabaɔɔn nuiti ti yɔɔɔzuɔɔɛtɛni ta Izelayɛle nuiti, ta zeini ti zaama. ² E wola luani, mazɔ́ɔɔ Gabaɔɔn ɔ́ɛni ga taa ɔ́iin gola, eɔ́ɛvelei nɔ masa taaiti ti la, é wɔ́ɔɔni Ayi va, naa vɛɛ, zunuiti kpein ti ɔ́ɛni ga kɔɔɔɔ nu ɔ́ɛzɛɔ́ɛzɛgiti. ³ Naa ɔ́a é kɛɛni, Zeeluzalɛme masagi Adɔni-Seedɛke keelaiti tɛveni ɔ́ɛɛɛɛlɔ́n masagi ɔ́ɔɔɔame ma, ta Yaalemute masagi Pileyame, ta Lakise masagi Yafia, ta Egelon masagi Deɔ́iil, ga é wo ti ma ga: ⁴ «À va, wo yeeve bɛ̀, ade Gabaɔɔn zakpe, tɔ́zei ná-nuiti ti ziilei minazɛɔ́ɛgi woga yɔɔɔzu ta Zozuwe, ta Izelayɛle nuiti.»

⁵ Naa ɔ́a é kɛɛni, Amɔ́ɔɔl nuiti ta-masa dɔ́ɔɔlugɔ́iti, ti woolaani ma, Zeeluzalɛme gelei, ta ɔ́ɛɛɛɛlɔ́n gelei, ta Yaalemute gelei, ta Lakise gelei, ta Egelon gelei, ti lo ta-zalavusuiti untuɔ́ɔ, ti li Gabaɔɔn laalɔ́ɔma. Ti Gabaɔɔn zeini keɛ su, ti laalɛ taai wu.

⁶ Gabaɔɔn nuiti ti keelaiti tɛveni Zozuwe ma ti-vuuzuvɛ Gilegale, ti ɔ́ɛ ma: «Mina ɔ́ɛɛ da-wotigɛ nuiti gi va. Va fala, è ɔ́ɔ gi va, è gi ɔ́izo, mazɔ́ɔɔ Amɔ́ɔɔl nuiti ta-masagiti ti zeini gize yooi zu, ti yeezoga, ti va gi laalɔ́ɔma.»

⁷ Zozuwe ta kɔɔɔɔ nuiti kpein ti lɛɛni, ti zɛɔ́ɛ Gilegale, ta ná-kɔɔɔɔ nu ɔ́ɛzɛɔ́ɛzɛgiti. ⁸ ɔ́ɔɔɔɔ GALAGI ɔ́ɛni Zozuwe ma: «Mina lua naama masagiti ba, mazɔ́ɔɔ gè zobogi vea è vɛ, è vɔ́ni ti ma, ti taɔ́ila kpalaa ge la zooga é va è zakpe.»

⁹ Zozuwe niini piin ziesu, é zo Gilegale. E gfulani ti viliba, é loo ti ma. ¹⁰ Góogó GALAGI ti zuvazani Izelayele nuiti tufo, kooi gologoloni ti ya Gabagón gakalave. Izelayele nuiti ti pile sáloni ti ma, ti vile ti volu pelei zu, é læsu gize yóogózuve Bete-Gálon, eyesu ti zeeli Azeeka ta Makeeda. ¹¹ Siegi zu Amool nuiti ti geni velazu la Izelayele nuiti ba, ti da yei ga pelei, é gize yóogózuve Bete-Gálon, Góogó GALAGI sakatu wolai yeini ti ma, é zege geezuve, é da vu ti ma, eyesu é zeeli Azeeka. Naa nui wola vaani, é leve Izelayele nuiti ta-nu vaai va ga bofa zokpoi.

¹² Naama volo ná, Zozuwe woogfulani Góogó GALAGI ma, yei Góogó GALAGI feeni la Izelayele nuiti be ga ti pile sálon Amool nuiti ma. Zozuwe woogfulani Izelayele nuiti kpein gaazu, é ge:
«Foloi, lo kpe Gabagón maazuve!
Alugi, lo Ayalon nemei maazuve!»

¹³ Foloi loni, é la niikpini. Alugi balaa loni, eyesu nuɓuseiti ti potokulai ge ti zili nuiti ma. Naa zeeve «Telebo nui ná-sevei» zu. Foloi loni, é teai ma, é la daani eyesu folo gila kpalain. ¹⁴ Folo gila kpalaa ge la de geeni ga naama voloi gevele, naa lufo baa naa volumna, ga Góogó GALAGI va woilo nui woo ma gana, mazálon Góogó GALAGI ga é geni kooi góozu Izelayele nuiti be.

¹⁵ Zozuwe ta Izelayele nuiti kpein ti galeni ma ti-vuuzuve Gilegale.

Zozuwe masagiti paa vai

¹⁶ Masa dáolugóti naati ti velani, ti láogfu Makeeda, pugi zu. ¹⁷ Nui tanigaani ti Zozuwe gobavaawoni, ti ge ma: «Masa dáolugóiti dáogfuve Makeeda, pugi

zu.» ¹⁸ Zozuwe ɣeni ma: «À kɔtu wolaiti kilikili, wo da pugi laave, wo zunuiti sei ná, ti naa make. ¹⁹ Wɔun wa, à mina loogɔ, à vile wo zili nuiti polu, à pele leve ti luɔɔ, ti mina le ta-laazuɔeti, mazɔlɔɔ Gɔogɔ GALAGI wa-GALAGI ti laa wo yeezu.»

²⁰ Zozuwe ta Izelayele nuiti ti ɓeni ga yeezeeli ti ma, nágo ti va ti-ma zuwu ɣaaleve, keni pela geleiti nɔ, niiti ti liini ta-laaiti su, niiti sigigi ti ma. ²¹ Naa volu, nuɓuseiti kpein gaazɔlegai vaani ga pagɔ ti-vuuzuɔve, Zozuwe ɔɔ be, Makeeda. Naa voluma, ma yooi kpein su, nu nɔpe ge la mɔ ɣeni ɔɔzu Izelayele nuiti daalɔɔma.

²² Zozuwe ɣeni ti ma: «À pugi laalao, wo masa dɔɔlugɔiti kula su, wo va ga tiye pɔ.» ²³ Zekana ti kɛeni la, ti masa dɔɔlugɔiti kulani pugi zu, ti li ga tiye pɔ, Zeeluzalɛme masagi, Geeɓelɔn masagi, ta Yaalemute masagi, naa veɛ Lakise masagi va, ta Egelon masagi. ²⁴ Siɛgi zu ti masagi naati kulani la, ti va ga tiye Zozuwe ɔɔ, Zozuwe Izelayele zunuiti kpein tolini, ta kɔɔɔɔ nu ɣundiɣiiti niiti ti ɓɔni ba kɔɔɔɔzuɔve, é ɣe ti ma: «À maaɓuɣa bà, wo ɣɔɣɔlo masagi niiti kɔda.» Ti maaɓuɣani ba, ti ɣɔɣɔlo ti-ɣɔɔaveti. ²⁵ Zozuwe ɣeni ti ma: «À mina lua, wo zasu mina ɓali. A yiilɔɔ, wo zɛɓɛzeɣe, mazɔlɔɔ vele ɣana Gɔogɔ GALAGI wo zili nuiti sosu da, niiti wo vaazu ti zakpesu.»

²⁶ Naa voluma, Zozuwe ti vaani, é ti zɛɛ gulu laɔlugɔiti ba. Ti yɛni zɛɛni ná eyɛsu kpɔkɔi. ²⁷ Foloji daa ziɛgi zu, Zozuwe devei veeni, ga ti ti-ma voomaiti kula guluiti ba, ti ti vili ya pugi zu, ve masagiti ti laɔɣuni ná. Naa voluma, ti daaɣulu ga kɔtu wolaiti. Naati ta ná zaagaza.

*Zooi lekpeṃave nu yeezazuve
zo fai*

²⁸ Zozuwe Makeeda zoni naama voloi nɔ. E taa veaiti kpein suwuḡaaleṃeni ta ta-masagi, é la ḡeni gila kpalaa zeni vulua. E Makeeda masagi zoni, eḡevelei é Zeeliko masagi zoni da.

²⁹ Zozuwe ta Izelayele nuiti ti zefeni Makeeda, ti li Liḃena, ti laale bu. ³⁰ Ḡooḡḡ GALAGI taai naa ta taa masagi lɔni Izelayele nuiti zeezu. Ti taa veaiti kpein suwuḡaaleṃeni, ti la gila kpalaa zeni vulua. Zozuwe ma masagi zoni, eḡevelei é Zeeliko masagi zoni da.

³¹ Zozuwe ta Izelayele nuiti ti zefeni Liḃena, ti li Lakise. Ti seini keḗ su, ti laale bu. ³² Ḡooḡḡ GALAGI Lakise lɔni ti yeezu, ti naa zoni foloi velesiḗ. Ti taa veaiti kpein suwuḡaaleṃe, niiti ti ḡeni ná, eḡevelei ti keḗni la ga Liḃena. ³³ Geezeḗl masagi Ḡoolame vaani Lakise maalobosu. Keḗ Zozuwe vɔnini ma, ta ná-nuḃuseiti, é la gila kpalaa zeni vulua.

³⁴ Zozuwe ta Izelayele nuiti ti zefeni Lakise, ti li Egelon. Ti seini keḗ su, ti laale bu. ³⁵ Ti soni ma volo ḡilagi nɔ. Ti taa veaiti kpein suwuḡaaleṃeni, niiti ti ḡeni ná. Zozuwe ná zuḡologoloni ma yee nɔ, eḡevelei é keḗni la ga Lakise.

³⁶ Zozuwe ta Izelayele nuiti ti zefeni Egelon, ti li Geeḃelɔn, ti laale bu. ³⁷ Ti taai zoni, ti masagi ta nuḃuseiti pe suwuḡaaleṃe, ta taa goiti ti ḡeni ba, naati su nuḃuseiti, eḡevelei ti keḗni la ga Egelon. Zozuwe taai ḡologoloni metu, é la ḡeni nu ḡila kpalaa zeni vulua.

³⁸ Naa voluma, Zozuwe ta Izelayele nuiti ti ḡaleni ma Deḃiil vele, ti laale bu. ³⁹ Ti taai zoni, ti taa

masagi zo, ta taa goiti kpein ti ɣeni ba. Ti nuɓusei kpein suwuɣaaleveni, niiti ti ɣeni ná, ti la gila kpalaa zeni vulua. Zozuwe Debiil ta ná-masagi zoni, eɣevelei é Geeɓelɔn zoni da, ta ná-masagi, ta Liɓena ta ná-masagi.

⁴⁰ Zozuwe zooi pɛ soni, é pile sɔlɔni masagiti ma, ti ɣeni gize yooi zu, ta lekɓemave nu yeezazuve yooi zu, ta zielave ma nɛmɛi, ta niiti ti ɣeni gize ɣaagoozagiti ma. E nu vului kpein suwuɣaaleveni, é la nuɓusei ɣila kpalaa zeni ná, eɣevelei Ɔooɣɔ GALAGI, Izelayele ná-GALAGI ma levei veeni la.

⁴¹ E naa yɔɣɔzuve ma yooi pɛ soni, é zo Kadese-Baalenea, é zeeli Gaza, ta Ɔɔsen lugi zu, é zeeli Gaɓaɣɔn. ⁴² Kula laa ɣila kpegi nɔ zu, é zobo sɔlɔni masagiti kpein ma, é ta-yooiti pɛ so, mazɔlɔ Ɔooɣɔ GALAGI, Izelayele ná-GALAGI ɣeni kɔɔi ɣɔɔzu ná-nuɓuseiti bɛ.

⁴³ Naa voluma, Zozuwe ta Izelayele nuiti ti ɣaleni ma ti-ɔuuzuve Gilegale.

11

Kɔɔ wolai ɣɔɔ vai Meelme ɗɛi ɣɔɔbave

¹ Siɛgi zu Ɔasɔɔl masagi Yaɓin mɛnini da ga Zozuwe pile sɔlɔɔge, é keelaiti teveni Madon masagi Yɔɓabe ma, ta Simelon masagi, ta Ake-safe masagi, ² ta naati ma ti ɣeni zeini gize yooi zu lekɓemave nu ɣɔvezuve, ta Zuluden ma vetu nɛmɛi zu, zie wolai Zeeneezalɛte lekɓemave nu yeezazuve, ta zielave ma nɛmɛi zu, ta folo liizu velei, Dɔɔl yooi zu. ³ E ta leveni Kanaan nuiti ma, folo ɣulazu velei, ta folo liizu velei, ta Amɔɔl nuiti,

ta Gεte nuiti, ta Feeleeze nuiti, ta Yeebuse nuiti ti gize yooi zu, ta Geeve nuiti ti Gεelemōn gizei gōgōave, Misepa yooi zu. ⁴ Naama masagiti ta ta-gōgō nuiti kpein ti gūlani. Ti gēni ga bebēi nii mōindai, ege kpolodei gōba nagaegi. Soo bulugi ta wotoloiti ti gēni ti ya, ti wola mōinni gola. ⁵ Naama masagiti kpein ti yeezoni, ti li, ti-uuuzuve βete Meelome dei gōbave, ga ti kōoi gō Izelayele laalōma.

⁶ Gōogō GALAGI gēni Zozuwe ma: «Mina lua ti va, mazōlō lina, niima yeedegalai ma, nà ti lōzu Izelayele nuiti zeezu, ti maawana, ti za. Da ta-zooiti kōgōvulu natai leve, è ta-wotoloiti gala.»

⁷ Zozuwe ta ná-kōogō nuiti ti gūlani ti viliba, ti laale ti wu Meelome dei gōbave. ⁸ Gōogō GALAGI ti lōni Izelayele nuiti zeezu, ti vōni ti ma, ti vile ti volu, eyesu ti zeeli Sidōn taa wolai vō βe, eyesu ti zeeli Misesefōte-Mayime, eyesu ti zeeli Misepa nemēi zu, folo gūlazu velei. Ti pile solōni ti ma, eyesu ti la nu vulu gīla kpalaa zēni ná. ⁹ Zozuwe ti zoni, egevelei Gōogō GALAGI ma levei veeni la zea. E ta-zooiti kōgōvulu nataiti teveni, é ta-wotoloiti gala.

Masagiti ta-laaiti so fai

¹⁰ Naama ziegi zu, Zozuwe galesuve ma ga vogi, é Gāsōl zoni, é ma masagi vaa ga boğa zōkpōi. Tōun, mōungi Gāsōl ga é gēni ga masadai naati kpein ma laa wolai. ¹¹ Ti naa gōlogoloni, ti nuḡusei kpein suwugaaleve, nu vulu nōpe ge la gēni yēni ná. Ti Gāsōl galani. ¹² Zozuwe masagi naati ta-laa wolaiti kpein soni balaa, é ti gōlogolo, é ma masagiti ta ta-nuḡuseiti kpein suwugaaleve,

efɛvelei Ɔooɔɔ GALAGI ná-botifɛ nui Moize ma levei veeni la. ¹³ Anɛɛ naa ve, Izelayele nuiti ti la ɔeni taa wolai taɔila kpala galani, niiti ti vuuni gizeiti ma, keni Ɔasool nɔ, nii Zozuwe galani. ¹⁴ Izelayele nuiti ti naavoloi kpein seɔeni boɔɔ ve, ta taazuve ma loganiiti, kele ti nuɔusei kpein ma zuwu ɔaaleveni, ti la nu vulu ɔila kpala zeni ná. ¹⁵ Devei nii kpein Ɔooɔɔ GALAGI feeni ná-botifɛ nui Moize ya, Moize feeni ɔana nɔ Zozuwe ya, naa ma ge ti pe keeni ɔana nɔ. E la ɔeni devei naa tanɔpe soni ga faavalagaazu vaa.

Zooi niiti Zozuwe ti zoni

¹⁶ Zozuwe zooi kpein soni: gize yooi, ta zooi nii é lekɔemave nu yeezazuve, ta Ɔosen yooi kpein, ta zielave ma nɛmei kpein, ta Zuluden ma vetu nɛmei, ta gize yooi pe, ta lekɔemave nu ɔovezuve ma nɛmei pe. ¹⁷ E masagiti soni, é ti vaa, é zo Galake gizei, nii é Seyiil ɔobave, lekɔemave nu yeezazuve, eyɛsu é zeeli Baale-Gade, Liban vetugi zu, Ɔeelemɔn gizei ɔɔɔɔave, lekɔemave nu ɔovezuve. ¹⁸ Kooi naa Zozuwe peeni naama masagiti ba, ti lebini ga ga gola. ¹⁹ Taa nɔpe ge la ɔeni ná, niiti ti zolooni ziilei faa ma ta Izelayele nuiti, keni Gabagɔn, ve Geeve nuiti ti ɔeni zeini ná. Izelayele nuiti ti kooi ɔooni, ti taai pe so. ²⁰ Ti-ɔigiti kpaai vai zɛɔeni Ɔooɔɔ GALAGI vɔ, ga ti kooi ɔɔ Izelayele laalɔɔma, nii a ke naa ti vaa, é mina ti maawɔingɔ, kele keni é ti zuwuɔaaleve, efɛvelei Ɔooɔɔ GALAGI ma levei veeni la Moize ya.

²¹ Naama ziegi nɔ zu, Zozuwe liini, é Anake mavofodaiti sakpe, niiti ti ɔeni zeini Ɔeebelɔn ɔizeiti ma, ta Debiil, ta Anaɔe, ta Zuda ɔize yooi zu,

ta Izelayele gize yooi zu. E ti zuwuɔaaleveni, é ta-laa wolaiti koloɔolo. ²² Zii nii é ga Anake, naama nu nɔpɛ ge la gɛni yɛni Izelayele yooi zu nɛgɛlɛin. Tanigaani ti gɛni zeini nɔ Gaza laai zu, ta Gate, ta Asedɔde. ²³ Zozuwe zooti pɛ seɣeni, eɣɛvelei Gɔoɔɔ GALAGI faiti kpein boni la Moize ma. Zozuwe feeni Izelayele nuiti bɛ ga tɔnɔ, é gaagwɛ ti va, ga ti zeɪ velei bolodaiti su. Ziileigi lɔni zooti zu, kɔɔɔ vai ɓe.

12

Masagiti niiti Moize vɔnini ti ma

¹ Masagiti pɛtɛ, niiti Izelayele nuiti ti vɔnini ti ma, Zuludɛn folo gɔlazu velei, ti zeɪ ta-yooiti su, é zo zie wolai Aalenɔn ma, eyɛsu é zeeli Gɛelemɔn gizei ma, folo gɔlazu velei, Zuludɛn ma vetu nɛmɛi zu.

² Ma mɔungi gɛni ga Sigɔn, Amɔɔl nuiti ta-masagi, nii é gɛni zeini Gɛseɓon, ná-masadai zoni Alɔwɛɛl ma, nii é zie wolai Aalenɔn ma vetugi laave, é zeeli Galaade yooi gɔlazuve, eyɛsu zie wolai Yaɔɔke vɔ bɛ, nii é gɛni ga Amɔn nuiti ta-gwɛpelemave.

³ Zuludɛn ma vetu nɛmɛi gɛni zea, folo gɔlazu velei, ta zie wolai Zeenezalɛte, lɛkpɛmave nu gɔvezuve, é zeɪ Kpoloɔɛ Wanai va, Bɛte-Yesimɔte gɔbave, ta lɛkpɛmave nu yeezazuve, zooti nii é Pizega gɔzei gɔgɔave.

⁴ Basan nuiti ta-masagi Wɔge, nii é gɛni ga Leefa mavofodai ma gaaɓelagi ta, é gɛni masadai gɛɛzu Asetalɛte ta Edeleyi unda. ⁵ E gɛni masadai gɛɛzu Gɛelemɔn gizei ta Saleka ta Basan yooi pɛ unda,

eyesu é zeí Gesuul nuiti ta Maakate nuiti ta-
 g̃wεpelemaυε υα, ta Galaade g̃ilazuυε unda, eyesu
 é zeí G̃εseβon masagi Sig̃on ná-kwεpelemaυε υα.

⁶ G̃ooɔɔ GALAGI ná-botig̃ε nui Moize ta Izelayele
 nuiti ti ṽnini naama masa feleg̃iti ma. Moize ta-
 yooi veeni ga t̃ño Luβεn ná-bolodai ya, ta Gade ná-
 bolodai, ta Manasee ná-bolodai g̃ilazuυε.

Masagiti niiti Zozuwe ṽnini ti ma

⁷ Masagiti pεtε, niiti Zozuwe ta Izelayele nuiti
 ti ṽnini ti ma Zuludεn folo liizu υelei, é zo Baale-
 Gade, Liβan υεtugi zu, é zeeli Galake gizei ma, nii
 buzeɔeai Seyiil υele. Zozuwe ti veeni Izelayele
 wolodaiti zea ga t̃ño, é gaag̃wε ti υa. ⁸ Naama
 yooiti ti g̃eni gize yooi, ta zielave ma nεm̃ei, ta
 Zuludεn ma υetu nεm̃ei, ta gize wolaiti ma, ta
 Zudee teυebai zu, ta lekpεmaυε nu yeezazuυε yooi
 zu. Zooi naati ti g̃eni ga G̃ete nuiti ta-yooiti, ta
 Am̃oal nuiti, naa υεε Kanaan nuiti ta Feeleeze nuiti
 ba, ta G̃eeυe nuiti, ta Yeeβuse nuiti. ⁹ Masagiti
 ti pile s̃oβ̃oni ti ma, ti g̃eni ga niiti: Zeeliko
 masagi, Ayi masagi Beetele g̃obave, ¹⁰ Zeeluzalεme
 masagi, G̃eeβel̃n masagi, ¹¹ Yaalemute masagi,
 Lakise masagi, ¹² Egelon masagi, Geezεel masagi,
¹³ Deβiil masagi, Geedεel masagi, ¹⁴ G̃oolema
 masagi, Alade masagi, ¹⁵ Liβena masagi, Adulame
 masagi, ¹⁶ Makeeda masagi, Beetele masagi,
¹⁷ Tapua masagi, G̃eefεel masagi, ¹⁸ Afεke masagi,
 Lasalon masagi, ¹⁹ Madon masagi, Gas̃oal masagi,
²⁰ Simelon-Melon masagi, Akεsafe masagi,
²¹ Taanake masagi, Megido masagi, ²² Keedεse
 masagi, Ỹokeneyame masagi é g̃eni Kaalem̃e,

²³ Dɔɔl masagi é ɔɔni Dɔɔl yooi zu, Gɔyime masagi é ɔɔni Gilegale ɔɔbave, ²⁴ Tiilesa masagi. Masagiti tieɔi ɔɔni ga nu vuusavagɔ maazu ɔɔila (31).

13

Zooi niiti ti la de zoni

¹ Zozuwe vɔɔɔɔɔɔɔɔ niina. Gɔɔɔɔ GALAGI ɔɔni ma: «Wɛɛ, è vɔɔɔɔɔɔɔɔ, tama zooi wɔɔɔɔɔɔɔɔ de ná, nii é la de zoni. ² Zooi vete, zɛgai ná: Filiseti nuiti ta-yooiti kpein, ta Gesuul nuiti ta-yooi kpein. ³ E zo Sigɔɔl ɔɔni ma, é yeizu Ezipete yooi zu vele, Ekelɔn kwɛmave lekɛmave nu ɔɔvɛzuvɛ, naama adave pɛ ka levezu ga Kanaan nuiti ta-yooi. Miná ɔɔa Filiseti nuiti ta-masada lɔɔlugɔiti ma laa wolaiti ti ná, Gaza, Asedɔde, Asekalɔn, Gate, ta Ekelɔn, ta Avi nuiti ta-yooi lekɛmave nu yeezazuvɛ. ⁴ Kanaan yooi pɛ ka de ná balaa, maanɛai é zo, é zo Meyala ma, nii é ga Sidɔn nuiti tɔnɔi, eyɛsu é zeeli Afɛke, Amɔɔl nuiti ta-ɔɔwɛpelemave, ⁵ ta Geebale nuiti ta-yooi, ta Liban kpein, folo ɔɔulazu velei, é zo Baale-Gade, Gɛelemɔn gizei ɔɔɔɔɔɔɔɔ, eyɛsu é zeeli Lebo-Gamate, ⁶ nuiti kpein ti zeini gize yooi zu, é zo Liban, é zeeli Misedɛfɔte-Mayime, Sidɔn nuiti kpein. Nà ti bɛɛzu Izelayeɛle nuiti tuɔɔ. Naa ɔɔa é ba, naati kpein fe Izelayeɛle ya ga kpakutoomai, eɔɔvelei gè ma levei veeni la, ⁷ zooi tɛi gaaɔwɛɛna, è fe boloda taavugɔiti zea, ta Manasee ná-bolodai ɔɔilazuvɛ.»

Zooi ɔɔaɔwɛɛ vai

Zuludɛn folo ɔɔulazu velei

⁸ Manasee ná-bolodai ɔɔilazuvɛ zɔi ta Luɔɛn ná-bolodai, ta Gade nɔnɔi, naati ti ta-yooi zɔɔɔɔni.

Góogó GALA ná-botigé nui Moize feeni ti ya Zuluden folo gúlazu velei, ⁹ é zo Alówéel, zìe wolai Aalenón laave, eyesu é zeeli taa wolai ma, é pètugi zaamaave, é bɔ gize nemei kpein ba, é zo Meedeɔa, eyesu é zeeli Dìbón, ¹⁰ ta Amòl nuiti ta-masagi Sifón, nii é gèni masadai gèezu Gèsebon, naa ná-taa wolaiti kpein, é zeeli Amón nuiti ta-gwèpelemave. ¹¹ E bɔ Galaade yooi balaagi va, ta Gesuul nuiti ta-yooi, ta Maakate nuiti, ta Gèelemón gizei, ta Basan kpein é zeeli Saleka, ¹² ta Wóge ná-masadai kpein Basan yooi zu, nii é gèni ga Leefa mavofodai ma gaabelagi, é masadai gèeni Asetalɔte ta Edeleyi. Moize zobogi zɔbóni niima masagiti ma, é ti bɛ ta-yooi ga. ¹³ Kéle Izelayele nuiti ti la gèni Gesuul nuiti ta Maakate nuiti kpèeni, naa ga é kɛa ti zeini Izelayele nuiti saama, zaagaza.

¹⁴ Leevi ná-bolodai gíla kpe ka é la gèni zou zɔbóni ga nónɔ. Kéle gala zalagaiti, ti ga Góogó GALAGI Izelayele ná-GALAGI nónɔi, naa ga é ga tónɔi, egèvelei é woni la toun ma.

Luβen ná-bolodai ná-zooi

¹⁵ Moize Luβen ná-bolodai nónɔi veeni zea, egèvelei ta-veleyegèiti ti la. ¹⁶ Zooi ti sɔbóni, é zoni Alówéel, zìe wolai Aalenón laave, ta taa wolai é pètugi zaamaave, gize nemei kpein ma Meedeɔa gobave, ¹⁷ é li Gèsebon, ta ma laa wolai kpein ti gize nemei ma: Dìbón, Bámɔte-Baale, Bete-Baale-Meyon, ¹⁸ Yaasa, Kedeemɔte, Meefaate, ¹⁹ Kiliyatayime, Sibema, Seelɛte-Gasaɔaal pètugi ma gizei ma, ²⁰ Bete-Peyòl, Pizega gizei gɔgɔave, ta Bete-Gayesimɔte. ²¹ Gize nemei maave laa wolai naati kpein poluma, ti Amòl nuiti ta masagi

Sigfon ná-masadai ma yooi kpein sɔ̀ɔ̀ni, nii é ɣeni masadai ɣεεzu Ɔεseɓon. Moize zobogi zɔ̀ɔ̀ni Sigfon ma, ta Madiyan ɣundiɣiiti, ti ɣoloni Sigfon ve, ti zeini zooli zu: Evi, Leekeme, Suul, Ɔuul, ta Leeɓa. ²² Ungaizie nui Balaame, Beyɔ̀l ná-doun zunui ɣeni naati saama, niiti Izelayele nuiti ti ti ɔaani ga boɣa zɔ̀kpɔ̀i. ²³ Luɓen mavofodaiti ta-ɣwεpelemave ɣeni ga Zuludɛn, ta zieleave.

Luɓen mavofodaiti ta-wolodai nɔ̀nɔ̀i ɣana, eɣevelei ta-veleyeɣeiti ti la, taa wolaiti ta ma laa goiti.

Gade ná-bolodai ná-zooi

²⁴ Moize Gade ná-bolodai nɔ̀nɔ̀i veeni zea, eɣevelei ta-veleyeɣeiti ti la. ²⁵ Nii ti sɔ̀ɔ̀ni ga zooli ná ɣeni ga: Yazael, ta Galaade laa wolaiti kpein, ta Amɔ̀n nuiti ta-yooi ɣilazuve, é zeeli Alɔ̀weel, Laɓa letemave, ²⁶ é zo Ɔεseɓon, é zeeli Lamate-Misepee, ta Betɔ̀nime, é zo Maɣanayime, é zeeli Deɓiil ɣwεpelemave, ²⁷ ta nemei zu, Bete-Ɔalame, Bete-Nimela, Sukote, ta Safon, Ɔεseɓon masagi Sigfon ná-masadai ma yooi mɔ̀tai. Naama yooi kpein é ɣeni zie wolai Zuludɛn ɔluuve. Zuludɛn ɣeni zou ɣwεpelemave, nii é folo liizu velei, eyesu é zeeli zie wolai Zeeneezalɛte ɣaabelazuve, lekɣemave nu ɣɔ̀vezuve.

²⁸ Gade mavofodaiti ta-wolodai nɔ̀nɔ̀i ɣana, eɣevelei ta-veleyeɣeiti ti la, taa wolaiti ta ma laa goiti.

*Manasee ná-bolodai ɣilazuve ná-zooi,
nii é folo ɣulazu velei*

29 Naa voluma, Moize Manasee ná-bolodai gílazuve nǎnǎi veeni zea, gaaǵwε ti va, velei ta-veleyeǵeiti ti la. 30 Zoi ti sǎlǎni, naa ǵeni ga Basan, é zo Maǵanayime, Basan masagi Wǎge ná-masadai ma yoi kpein, ta Yayiil ná-taa go vuulǎzita (60), ti kpein ti vuuni ma yoi zu. 31 Naa voluma, ti Galaade yoi gílazuve zǎlǎni, ta Asetalǎte ta Edeleyi, Basan masagi Wǎge ná-masadai ma laa wolaiti. Ti ti pε ǵaaǵwε Makiil mavofodaiti ba, Manasee ná-doun zunui, velei ta-veleyeǵeiti ti la.

32 Zoi ǵana, nii Moize feeni Moaǵe yoi ma nemeiti su, Zuludεn volu velei, Zeeliko letemave, folo ǵulazu velei. 33 Moize la ǵeni zou veeni Leevi mavofodaiti zea. Ǵǎǎǎ GALAGI, Izelayele ná-GALAGI ǵa é ga tǎnǎi, eǵevelei é boni la ti ma.

14

Kanaan yoi ǵaaǵwεε vai Zuludεn folo liizu velei

1 Wele nii Izelayele nuiti ti sǎlǎni ga tǎnǎ, Kanaan yoi zu, nii zalaǵa ǵula nui Eleazaal, ta Nun ná-doun zunui Zozuwe, ta boloda veleyeǵeiti ta-ǵundiǵiiti ti feeni ti ya. 2 Zou ǵaaǵwεε vai ná, boloda taavuugoi ta ma lukpεgi va, naa ǵeeni ga kpakutoomai, eǵevelei Ǵǎǎǎ GALAGI ma levei veeni la Moize ya. 3 Mazǎlǎ Moize zoi veeni niina boloda felegǎiti ta ma lukpεgi ya, Zuludεn volu velei, folo ǵulazu velei, é la ǵeni ta veeni Leevi nuiti zea. 4 Zozefe mavofodaiti ti ǵeni ga boloda felegǎ, Manasee ta Efelayime, kele ti la ǵeni zou veeni Leevi nuiti zea, keni nǎ ta-laaiti,

ta ná maagfooliiti, ta-loganiiti faa zu, ta ve ta ti-
gǫligiti make ná. ⁵ Izelayele nuiti ti keeni, egevelei
Gǫogǫ GALAGI ma levei veeni la Moize ya, ti zoi
gaagweeni.

*Geebeln laai ta ma yooi
vee vai Kalebe ya*

⁶ Zuda ná-bolodamaiti ti maabuḡani Zozuwe va
Gilegale. Kalebe, Yefunee ná-doun zunui, nii é ḡeni
ga Keenize nui, naa ḡeni ma: «È naa ḡwee, nii Gǫogǫ
GALAGI boni GALA nui Moize ma, n̄un n̄a-faa
zu, ta d̄un d̄a-vaa zu, siegi zu ade ḡeni la Kadese-
Baalenea. ⁷ Gè kona vuunaanigǫ (40) zǫb̄oni niina,
siegi zu Gǫogǫ GALAGI ná-botigē nui Moize t̄veni
la, gè zeḡe Kadese-Baalenea, gè li zoi zuveḡe fai
ma. Gè voluvaawoni ma, ga s̄ledai z̄imave. ⁸ Kele
zunuiti ti ḡeni bà, naati ti nubuseiti iḡoteveni. Kele
n̄un n̄a, gè z̄ieni ga woogēḡiladai Gǫogǫ GALAGI,
n̄a-GALAGI ná-pelei. ⁹ Naama volo ná, Moize
niima ḡonai woni, é ḡe ma: «Gaamazu, zoi nii
è ziaa su, naa ḡa ḡe ga d̄n̄oi, wa è-mavofodai,
eyesu ḡo, t̄zei è z̄ieve woogēḡiladai zu ga Gǫogǫ
GALAGI, d̄a-GALAGI ná-pelei.» ¹⁰ Niizu peḡe, é ḡea
ga kona vuunaanigǫ maazu l̄olugǫ (45), siegi zu
Gǫogǫ GALAGI ḡeni la Moize v̄o, Izelayele ḡeai
ma siei wosu tevebai zu, é mà vului makega ga
ná-minazegēgi maavele. Za, gè kona vuul̄sava
maazu l̄olugǫ (85) zǫb̄oga. ¹¹ S̄logē d̄e, eḡe naama
voloi n̄o, yeei Moize t̄veni da siei ma, z̄bei ḡa d̄e bà
k̄ogǫ vaa zu, eḡevelei é ḡeni bà la naama z̄iegi zu,
n̄a zoo d̄e gè d̄a li, gè d̄a va. ¹² Niizu, gize yooi naa
ve z̄ea, nii Gǫogǫ GALAGI ma minazegēgi woni bè

ma volo ná. Mazóló è menini naama voloi nò ga Anake mavofodaiti ta ná, taa wolaiti ta ná, sigígi ti ma. Góogó GALAGI gɛ bà nò, nà ti bɛ, egɛvelei Góogó GALAGI boni la.»

¹³ Zozuwe tuya looni Kalébe ve, Yefunee ná-doun zunui, é Gèebelón ve zea ga nònò. ¹⁴ Uele gána Kalébe, Yefunee ná-doun zunui, Keenize nui, Gèebelón zólóni da ga nònò eyesu zaaɣaza, tózei é zieni ga woogɛfiladai, Góogó GALAGI ná-pelei zu, Izelayele ná-GALAGI. ¹⁵ Mòungi, Gèebelón laaseigi gɛni ga Kiliyate-Aaleba. Aaleba gɛni ga zunui nii unfemai gɛni bɛ gola, Anake mavofodaiti saama.

E zo názuve ma niina, kóoi beni zooli zu, ziileigi gɛni ná pɛ.

15

Zuda ná-bolodai ná-zooli

¹ Zooli nii kpakutoomai feeni Zuda ná-bolodai ma vɛleyeɣeiti zea, é zeelini Edóme gɛwɛpelemave Sin tevebai zu, lekɛmave nu yeezazuve. ² Pele gána, ta-gɛwɛpelemave lekɛmave nu yeezazuve, naa liini la Kpolodɛ Wanai gaabelazuve, é zeilekɛmave nu yeezazuve yooi va, ³ é li, é too ma lekɛmave nu yeezazuve, gize yóɣózuve Akelaɓime, é leve ga Sin vele, é le lekɛmave nu yeezazuve Kadese-Baalenea, é leve miná ga Gɛselon vele, é le Adaal, é lati Kaalekaa vele, ⁴ é leve naa volu ga Asemon vele, é lo Ezipete gɛtudɛi va, kwɛpelegi loni Kpolodɛ Wolai va. Naa gá é ga wo-gɛwɛgi lekɛmave nu yeezazuve.

⁵ Folo gɛlazu velei, kwɛpelemave gɛni ga Kpolodɛ Wanai, eyesu é zeilelɔlɔve va ta Zuludɛn.

Lekpɛmavɛ nu ɣɔvɛzuvɛ, kwɛmavɛ zoni kpolodɛi
 zuvezuvɛ, nii ɛ ti loolavɛ ta Zuludɛn. ⁶ E lɛɛni ga
 Bɛtɛ-Gɔgɛla vɛlɛ, ɛ lɛvɛ Bɛtɛ-Alaɔa, lekɛpɛmavɛ nu
 ɣɔvɛzuvɛ, ɛ lo kɔtɛi va, ti ɣɛɛzu ma Bɔɣan, Lubɛn
 nɔ-doun zunui taɣila daasei kana, ⁷ kwɛpelemavɛ
 liini Debiil, ɛ lɛvɛ Akɔɔl nɛmɛi zu, ɛ li lekɛpɛmavɛ
 nu ɣɔvɛzu vɛlɛi Gilegale, ɛ gize yɔɣɔzuvɛ Adumime
 letɛmavɛ, kɔtudɛi vɔ bɛ, lekɛpɛmavɛ nu yɛɛzazuvɛ.
 Naa vɔlu ɛ lɛvɛ En-Seemɛsɛ zɛungiti pɔ bɛ, ɛ
 too ma En-Lɔgɛlɛ. ⁸ Kwɛpelegi lɛɛni, ɛ lɛvɛ ga
 Bɛnɛ-Ginɔmɛ vɛtugi zu vɛlɛ, Yɛɛbɛsɛ nɛiti ta-
 ɣizɛi ɣɔɣɔavɛ, nii ɛ ga Zeeluzalɛmɛ, lekɛpɛmavɛ nu
 yɛɛzazuvɛ. Kwɛpelegi untɛɛni gizɛi ma, nii ɛ vɔuni
 folo liizu vɛlɛi, Ginɔmɛ vɛtugi zu, Lɛfayimɛ vɛtugi
 ɣaabelazuvɛ, lekɛpɛmavɛ nu ɣɔvɛzuvɛ. ⁹ E zo gize
 unmavɛ, ɛ yɛi, ɛ zeeli Nɛfɛtoa dɛungiti ma, ɛ li
 Efɛlon gizɛi ma laaiti pɔ pelei, aisa ɛ va li ga Baala
 vɛlɛ, nii ɛ ga Kiliyate-Yɛyalimɛ. ¹⁰ E zo Baala,
 kwɛpelemavɛ, ɛ lati folo liizu vɛlɛi, Seyiil ɣizɛiti
 pɔ pelei, ɛ lɛvɛ Dɔbɔ ɣizɛi ɣɔɣɔavɛ, lekɛpɛmavɛ nu
 ɣɔvɛzuvɛ, naa ɣa ɛ ga Kezalon, ɛ yɛi Bɛtɛ-Seemɛsɛ,
 ɛ lɛvɛ Timɛna. ¹¹ E zɛɣɛ minɔ, ɛ zeeli Ekelɔn ɣize
 ɣɔɣɔavɛ, lekɛpɛmavɛ nu ɣɔvɛzuvɛ, ɛ va Sikɛlon, ɛ lɛvɛ
 Baala gizɛi vɔ bɛ, ɛ li Yabɛnɛyɛlɛ, ɛ lo Kpolodɛ Wolai
 va.

¹² Folo liizu vɛlɛi ma ɣwɛmavɛ ɣɛni ga Kpolodɛ
 Wolai laavɛ. Uɛlɛ ɣana kwɛpelemavɛti ti ɣɛni la, ɛ
 lo zɔɔi va, ɛ vɛɛni Zuda mavɔfɔdaiti zɛa, ɛɣɛvɛlɛi
 ta-vɛlɛyɛɣɛiti ti la.

*Kalɛbɛ nɔ-zɔɔi zo fai bɔɣɔ vɛ
 (Tukɔɣaaleve Nɛiti 1:10-15)*

¹³ Ti Yefunee ná-doun zunui Kalébe nǎnǎi veeni zea Zuda mavofodaiti saama, eǵevelei Gǎoǵǎ GALAGI ma levei veeni la Zozuwe ya: Kiliyate-Aaleba, nii é ga Gǎebelǎn. Aaleba ǵeni ga Anake mǎmǎwolai. ¹⁴ Kalébe Anake mavofodaiti kpǎeni: Seesayi nuiti, Ayiman nuiti, ta Talemayi nuiti. ¹⁵ E zǵeni miná, é li é Debiil nuiti sakpe. Mǎungi Debiil laaseigi ǵeni ga Kiliyate-Seefǎel. ¹⁶ Kalébe ǵeni ma: «Nà dǎun anzanui Akesa ve naama nui ve ga anza, nii a Kiliyate-Seefǎel zakpe, é so.» ¹⁷ Kalébe kǎǵǎeloin Kenaze ná-doun zunui Wǎteniyǎle ǵa é ná zoni. Kalébe ná-doun anzanui Akesa veeni bǎ ga anza.

¹⁸ Seeliai ma sinigi vǎ bǎ, é dǎeni ga naa, ga naa kpalagi ta vali kǎǵǎ Kalébe ma. Naa volu, Akesa vilini, é zǵǎ ná-soovalegi ǵǎma. Kalébe gaazaǵani, é ǵǎ ma: «Leeni ǵa wǎin è ma?» ¹⁹ E gooǵǎavoteni, é ǵǎ ma: «Faanǎe ǵǎ bǎ! Ziǎungaa ve bǎ, mazǎlǎ zoi è sǎidai su, lǎkpǎmǎve nu yeezazuve, naa vǎvǎ.» Kalébe ziǎungiti feeni bǎ maazu velei, ta buu velei.

Zuda mavofodaiti ta-laaiti

²⁰ Zuda mavofodaiti ta-wolodai nǎnǎi ǵana, eǵevelei ta-veleyeǵeiti ti la. ²¹ Zuda mavofodaiti ta-laaiti ti ǵeni lǎkpǎmǎve nu yeezazuve, Edǎme ǵwǎpelemǎve letegi, naati ti ǵeni ga: Kabeseyǎle, Edǎel, Yaguul, ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Keedǎse, Ǵasǎl, Itan, ²⁴ Zife, Teelǎme, Bealǎte, ²⁵ Ǵasǎl-Ǵadata, Keliyǎte-Ǵǎselon, nii é ga Ǵasǎl, ²⁶ Amame, Sema, Mǎlada, ²⁷ Ǵasaal-Gada, Ǵǎsemon, Bǎte-Palǎte, ²⁸ Gasaal-Suale, Beel-Seeba, Biziyǎtiya, ²⁹ Baala, Iyime, Aǎeme, ³⁰ Eletǎlade, Kezile, Ǵǎlema, ³¹ Sikelage, Mademana, Sansana,

³² Lebayote, Silegime, Ayen, ta Limon. Taa wolai liegɔi ɣeni ga taa vuufelegɔ maazu taavuugɔ (29), ta ma laa goiti.

³³ Taai niiti ti ɣeni zielave ma nemei zu, naati ti ɣeni ga niiti: Esetawole, Sɔleya, Asena, ³⁴ Zanoa, En-Ganime, Tapua, Ename, ³⁵ Yaalemute, Adulame, Soko, Azeeka, ³⁶ Saalayime, Aditayime, Gedeela, ta Gedeelotayime. Taa wolai liegɔi ɣeni ga puugɔ maazu naanigɔ (14), ta ma laa goiti.

³⁷ Senan, Gadasa, Mighedale-Gade. ³⁸ Dileyan, Misepee, Yoketeyele, ³⁹ Lakise, Bɔsekate, Egelon, ⁴⁰ Kabon, Laamase, Kitelise, ⁴¹ Gedeelote, Bete-Dagon, Naama, ta Makeeda. Taa wolai liegɔi ɣeni ga puugɔ maazu lɔzita (16), ta ma laa goiti.

⁴² Libena, Eteel, Asan ⁴³ Yifeta, Asena, Nesiɔe, ⁴⁴ Keyila, Akeziɔe, ta Maleesa. Taa wolai liegɔi ɣeni ga taavuugɔ, ta ma laa goiti.

⁴⁵ Ekelon ta ma laa goiti, ta ma balaɣaiti, ⁴⁶ taa wolai nii kpein é Asedɔde ɣobave, ta ma laa goiti, Ekelon ta Kpolode Wolai ti yɔɣɔzuve.

⁴⁷ Asedɔde ta ma laa goiti, ta ma balaɣaiti, ta Gaza ta ma laa goiti, ta ma balaɣaiti, eyesu é zeeli Ezipete ɣɔtudɛi ma, é li Kpolode Wolai laave.

⁴⁸ Gize yooi ma vele geleiti ti ɣeni ga: Samiil, Yatiil, Soko, ⁴⁹ Dana, Kiliyate-Sana, nii é ga Debiil, ⁵⁰ Anaɔe, Esetemo, Anime, ⁵¹ Gɔsen, Golon, ta Gilo. Taa wolai liegɔi ɣeni ga puugɔ maazu ɣila (11), ta ma laa goiti.

⁵² Alaɔe, Luma, Eseyan, ⁵³ Yanume, Bete-Tapua, Afeeka, ⁵⁴ Gumeta, Kiliyate-Aaleɔa, nii é ga Geebelon, ta Siyɔl. Taa wolai liegɔi ɣeni ga taavuugɔ, ta ma laa goiti.

⁵⁵ Maon, Kaalemɛle, Zife, Yuta, ⁵⁶ Zizeleyɛle, Yɔkedeyame, Zanoa, ⁵⁷ Kayɛn, Gibeaa, ta Timena. Taa wolai liegɔi ɣɛni ga puugɔ, ta ma laa goiti.

⁵⁸ Galeɣule, Bete-Suul, Gedɔɔl, ⁵⁹ Maalate, Bete-Anote, ta Eletekon. Taa wolai liegɔi ɣɛni ga dɔzita, ta ma laa goiti.

⁶⁰ Kiliyate-Baale nii ɛ ga Kiliyate-Yeyalime, ta Laɓa. Taa wolai liegɔi ɣɛni ga felegɔ, ta ma laa goiti.

⁶¹ Tevebai zu geleiti ti ɣɛni ga: Bete-Alaɓa, Midin, Sekaka, ⁶² Niɓesan, Iil-Meela, ta En-Geedi. Taa wolai liegɔi ɣɛni ga dɔzita, ta ma laa goiti.

⁶³ Zuda mavofodaiti ti la ɣɛni zooni ti va Yeebuse nuiti kpɛ, niiti ti ɣɛni zeini Zeeluzalɛme, naati ta dɛ zeini ná zaagaza ta Zuda nuiti.

16

Zozefe mavofodai ná-zooi

¹ Zozefe mavofodai ná-zooi ɛ sɔɓɔni ga kpaku-toomai, ma ɣwɛpelei tɔɔzeini Zuludɛn va, Zeeliko ɣɔbauɛ, folo ɣulazu velei, zixungi letemauɛ, nii ɛ kpɔɔle dɛi veezu taa nuiti zea. E zegɛni miná, ɛ lɛ ga gize yooi zu velei, tevebai zu, ɛ li Beetɛle. ² E zegɛni Beetɛle, ɛ li ga Luze vele, ɛ leve Aaleke nuiti ta-ɣwɛpelemauɛ Atalɔte vele. ³ Naa volu ɛ yeini folo liizu velei, ga Yafelɛte nuiti pɔ pelei, eyɛsu Bete-Ɔolon ná ɣɔɣɔwu velei, ɛ zeeli Geezɛɛl, ɛ lo Kpolodɛ Wolai va. ⁴ Zooi ɣana, nii ɛ ɣɛni ga Zozefe mavofodaiti tɔnɔi, Manasee ta Efelayime.

Efelayime ná-bolodai ná-zooi

⁵ Zooi vɛtɛ, nii ɛ veeni Efelayime mavofodaiti zea, eɣɛvelei ta-velɛyɛɣɛiti ti la: Folo ɣulazu velei,

ta-gwεpelemave zoni Atalote-Adaal, é zeeli Bete-Golon ná maazu velei. ⁶ E loni Kpolodε Wolai va, folo liizu velei. Lekpelemave nu gwεvezuve, kwεpelemave liini ga Mikemetate vele, é lati ga folo gulazu velei, é Taanate-Silo maaleve, é li ga Yanoa vele. ⁷ Miná gá é yeini ná ga Atalote vele, ta Naalata, é lo Zeeliko va, é vile Zuludεn va. ⁸ E zoni Tapua, é li folo liizu velei, Kana katudεi vɔ be, é lo Kpolodε Wolai va. Naa gá é gɛni ga Efelayime mavofodai nɔnɔi, egɛvelei ta-veleyegɛiti ti la, ⁹ é bɔ taa wolaiti ba, ta ma laa goiti, niiti ti makeni ti ve, Manasee mavofodai ná-zooi zu. ¹⁰ Efelayime nuiti ti la gɛni zooni ti va Kanaan nuiti kpε, niiti ti gɛni zeini Geezεel. Naati ta zeini ti zaama, zaagaza, keεε Efelayime nuiti ti boti baagi kpein daani ti unma.

17

*Manasee ná-bolodai gɛlazuve ná-zooi,
nii é folo liizu velei*

¹ Zooi ta veeni Manasee mavofodai ya, toga é gɛni ga Zozεfe ná-doun zunu mɔungi. Makiil gɛni ga Manasee ná-doun zunu mɔungi, é gɛ ga Galaade keεgɛ, toga é Galaade ta Basan yooiti sɔbɔni, Zuludεn folo gulazu velei, mazɔbɔ é gɛni ga kɔɔgɔ nu wola. ² Manasee mavofodai zɔiti ti zooiti sɔbɔni, Zuludεn folo liizu velei, egɛvelei ta-veleyegɛiti ti la. Aɔiyεzεel mavofodaiti ti ta zɔbɔni, ta Geeleke mavofodaiti, ta Aseliyele mavofodaiti, ta Sikeme mavofodaiti, ta Geefεel mavofodaiti, ta Semida mavofodaiti. Zozεfe ná-doun zunui Manasee mavofodaiti kana, egɛvelei ta-veleyegɛiti ti la.

3 Manasee wolodamai ta ɣeni ná, daa ga Selɔfɛɣade, doun zunu la ɣeni zea, keni nɔ anzanu lointi, ti-laaseigiti kaa: Maala, Noa, Ɔɔgela, Mileka, ta Tiilesa. Selɔfɛɣade ɣeni ga Ɔeeɣeel ná-doun zunui. Keɣɣe wolani ti ɣeni ga Galaade, ta Makiil, ta Manasee. 4 Ná-doun anzanui naati ti vaani zalaɣa ɣula nui Elezaal vɔ be, ta Zozuwe, Nun ná-doun zunui, ta kundigiti, ti ɣe ti ma: «Ɔɔɔɣɔ GALAGI devei veeni Moize ya, ga é zou ve gi ya, gi-ɣee keɣɣelointi saama.» Ti zou veeni ti ya, ti-ɣee keɣɣelointi saama, eɣevelei Ɔɔɔɣɔ GALAGI ná-devei ɣeni la. 5 Manasee ná-bolodai zou puugo zɔlɔni, Galaade ta Basan yooiti ti la naama ɣaalugi zu, niiti ti Zuluden folo ɣulazu velei, 6 mazɔlɔ Manasee ná-doun anzanuiti ti zou zɔlɔni ná-doun zunuiti saama. Galaade yooi ma ge ɣe ga Manasee ná-doun zunui zɔiti tɔnɔ.

7 Manasee ná-kwɛpelemave zoni Aseel ma, é li Mikemetate nii é Sikeme letemave, é zɛɣe miná, é yei Yamin vele, En-Tapua nuiti pɔ be. 8 Tapua yooi ɣeni ga Manasee mavofodaiti tɔnɔ, keɣe Tapua taai, nii é ɣeni Manasee kwɛpelemave, miná ɣeni ga Efelayime mavofodaiti tɔnɔ. 9 Kwɛpelemave loni Kana kɔtudei va nu yeezazuve. Keɣe taa wolai niiti ti ɣeni ga kɔtudei volu velei nu yeezazuve, naati ti ɣeni ga Efelayime nɔnɔ, anee ni ti ti ɣeni Manasee yooi ma. Manasee ná-kwɛpelegi leveni kɔtudei ɣoba, lekɣemave nu ɣɔvezuve, é zeɣi Kpolodɛ Wolai va. 10 Naa ɣa é keeni, Efelayime ná-zooi liini ga lekɣema velei nu yeezazuve, Manasee nɔnɔ ma ge li ga lekɣema velei nu ɣɔvezuve. Kpolodɛ Wolai ɣeni ga kwɛmave, folo liizu velei. Lekɣemave nu ɣɔvezuve, é zeini Aseel va, folo ɣulazu velei, é zeɣi

Isakaal va.

¹¹ Manasee taa wola m̄ainm̄ain s̄ol̄b̄oni balaa Aseel ná-zooi zu ta Isakaal. Ta ga Bete-Seyan ta ma laa goiti, Yiβeleyame ta ma laa goiti, é vεε D̄ool balaagi va, ta ná-kovi savaḡoiti, niiti ti ga En-D̄ool, Taanake, ta Megido, ta ma nuβuseiti pε, ta ma laa goiti pε. ¹² Anεε naa ve, Manasee ná-nuiti ti la ḡeni zooni ti va taa wolai naati su nuiti so, Kanaan nuiti ti yeni zeini ma yooi zu. ¹³ Siεgi zu Izelayele nuiti ti zεbei z̄ol̄b̄oni da, ti Kanaan nuiti d̄ōni boti baagiti kεε vai zu, keε ti la ḡeni zooni ti va ti βε.

Ta β̄o fai Zozεfe mavofodai ná-zooi va

¹⁴ Zozεfe mavofodaiti ti vaani, ti baazaḡa Zozuwe ma, ti ḡε ma: «Leeni vaa zu è zooi tago n̄o veai gi ya, ga kpakutoomai? Tama Ḡoḡḡ GALAGI tuya loa gi vε gola, niizu gi wola m̄ainda gola.» ¹⁵ Zozuwe ti wooḡaavoteni, é ḡε ti ma: «Ni wo wola m̄ainda gola, ni Efelayime ḡize yooi la m̄o kula ḡεa wo va, à li Feeleeze nuiti ta-l̄b̄oiti su, ta Leefa mavofodaiti, wo ná ta maazaḡa β̄oḡḡ vε.» ¹⁶ Zozεfe mavofodaiti ti ḡeni ma: «Gaamai ve gize yooi la kulaa gi va, naa volu k̄olu wotoloiti ta Kanaan nuiti zea, ti zeini p̄etugi zu, niiti ti Bete-Seyan, ta niiti ti logai ba, ta niiti ti zeini Zizeleyele p̄etugi zu.» ¹⁷ Zozuwe ḡeni Efelayime nuiti ta Manasee nuiti ma, ti ga Zozεfe mavofodaiti: «Wa ga nuβuseiti ti wola m̄aindai, wo-zεbei w̄ol̄ba, wo la m̄o v̄oniga zou go n̄o ma. ¹⁸ Keε wa gize yooi zeḡe, nii d̄ōbi ma. Wa maazaḡa, wo zei ná pε. Wa Kanaan nuiti kpε, anεε k̄olu wotoloiti ta ti ya, zεbei ḡε ti va.»

18

*Zooi gaaḡwεε vai
boloda lofelai zaiti ba*

¹ Izelayele nuiti ti zooi zogai ma, ti maagolo, ti gaaλεeni ba Silo. Ti GALA daagomi seḡe velei loni ná. ² Boloda lofela ḡa é yeni Izelayele nuiti saama, niiti ti la ḡeni de tónoi zolóni.

³ Zozuwe ḡeni naazu Izelayele nuiti ma: «Yeegεḡala lielego ḡa de wo keezu faalakobai zu, wo va li, wo va zooi zeḡe ga wóno, nii Ḣooḡo GALAGI, wo-mεmεwolani ta-ḢALAGI feai wo ve? ⁴ A yeelo zunu savago va bolodai ḡilagilagi zu, ná ti levesu ada. Ta wuzeḡezu, ti zooi zubize, ti ta-wolodamai nónoi veḡe, ti ná-fai zeve, ti vaa la pò be. ⁵ Ta keezu su lofela, ti gaaḡwe boḡo va. Zuda ḡa yesu ná-kwepelemave, lekpelemave nu yeezazuve. Zozefe ná-peleyeḡei ḡa yesu ná-kwepelemave, lekpelemave nu ḡovezazuve. ⁶ Wa zooi gaaḡwεεzu su lofela, wo va ve pò ga ma zevei. Nà kpakutoomai ḡeezu wo ve, ve nò Ḣooḡo GALAGI da-ḢALAGI ḡaazu. ⁷ Kele Leevi mavofodai la zou nape solooḡa ga nóno wo zaama, mazoloo Ḣooḡo GALAGI ná-zalaḡa ḡula vai ḡa é ga tónoi. Nii é ga Gade ná-bolodai, ta Luβen ná-bolodai, ta Manasee ná-bolodai ḡilazuve, naati ti tónoi zolooḡe na, Zuludεn volu velei, folo ḡulazu velei, nii Moize, Ḣooḡo GALAGI ná-botiḡe nui feeni ti ya.»

⁸ Zunuiti ti yeeloni ti va ga ti zooi gaaḡwe, naati ti pele zoni. Aisa ti va li, Zozuwe niima leveiti feeni ti ya, é ḡe ti ma: «À li, wo zie zooi zu, wo gaaḡwe sevei zu, naa volu wo ḡale ma pò be. Silo ve nò

ɔa, gɛ kpakutoomai ɔɛɛzu ná wo ve, Gɔɔɔɔ GALAGI ɔaazu.»

⁹ Zunui naati ti liini, ti zɛ zoi zu, ti gaagwe sevei zu, ti ke su lofela, eɛvelei taa wolaiti ti la. Ti ɔaleni ma Zozuwe vo be, ti-vuuzuve Silo. ¹⁰ Zozuwe zoi gaagweɛni Izelayele nuiti ba ga kpakutoomai Silo, Gɔɔɔɔ GALAGI ɔaazu, é bolodai ɔilagilagi nonoi ve zea.

Benzamen ná-bolodai ná-zoi

¹¹ Zoi ma mɔungi kpakui looni ma, naa ɔeni ga Benzamen mavofodaiti ta-wolodai nonoi, eɛvelei ta-veleyeɛgeiti ti la. Ná-zoi ɔwegi ɔeni Zuda ná-bolodai ta Zozefe mavofodaiti ta-wolodaiti zoɔzouve. ¹² Lekpɛmave nu ɔovezouve, ti ɔwegi zoni Zuluden va, é le Zeeliko ɔobave, lekɛmave nu ɔovezouve, é le gize yoi zu folo liizu velei, é li, é vile Bete-Aven levebai va. ¹³ Kwɛpelemave leveni ga Luze vele, nii daa ga Beetele, lekɛmave nu yeezazuve, naa volu é yeini ga Atalɔte-Adaal vele gize maazuve, nii é Bete-Golon ná ɔɔɔwu velei, lekɛmave nu yeezazuve. ¹⁴ Folo ɔulazu velei, kwɛpelemave liini, é lati kpolodei vo pelei, é zo gize va, nii é Bete-Golon letemave, lekɛmave nu yeezazuve, é li, é lo Kiliyate-Baale va, nii é ga Kiliyate-Yeyalime, Zuda mavofodaiti ta-laa wolai. Folo liizu vele ɔwɛpelegi ɔana.

¹⁵ Lekɛmave nu yeezazu velei ma ɔwegi zoni Kiliyate-Yeyalime va, é liini folo liizu velei Nɛfetoa deungiti po be, ¹⁶ miná ɔa é yeini ná gize ɔɔɔbave, nii é zeleni Bene-Ginome vetugi maazu, Lefayime vetugi zu, lekɛmave nu ɔovezouve. E yeini Ginome vetugi zu, Yeebuse nuiti ta-gize ɔobuve, lekɛmave

nu yeezazuwe, eyesu é zeeli En-Lɔgele. ¹⁷ E latini lekpeɛma velei nu gɔwezube, é lo En-Seemese va, naa volu é lo Gelilote va, gize yɔɔzube Adumime letemaɛ. E zo miná, é yeini kɔtui naa vɔ be, nii daa ga Bɔɔan, Luɔen ná-doun zunui taɔila daasei kana. ¹⁸ E leveni gizei gɔbuwe lekpeɛmaɛ nu gɔwezube, nii selegai Zuluden ma vetu nɛmɛi maazu, é yeini petu nɛmɛi zu. ¹⁹ E liini Bete-Gɔgela gɔba, lekpeɛmaɛ nu gɔwezube, é li, é lo Kpoloɔe Wanai va ga nu gɔwezu velei tosuwe Zuluden va. Lekpeɛmaɛ nu yeezazuwe vele gɔwepelegi gana.

²⁰ Folo gɔlazu velei, Zuluden ga é gɛni ga kwɛmaɛ.

Benzamen mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi gana, eɔvelei ta-veleyeɔeiti ti la, ta ta-gɔwepelemaɛeti é lati ti ma.

²¹ Benzamen mavofodaiti ta-laa wolaiti ti gɛni ga niiti, eɔvelei ta-veleyeɔeiti ti la: Zeeliko, Bete-Gɔgela, Emɛke-Kesise, ²² Bete-Alaɔa, Semalayime, Beetele, ²³ Avime, Pala, Wɔfela, ²⁴ Kefaal-Amɔnayi, Wɔfeni, ta Geeɔa. Taa wolai lieɔi gɛni ga puugɔ maazu felegɔ (12), ta ma laa goiti.

²⁵ Gaɔaɔɔn, Lama, Beelote, ²⁶ Misepee, Kefila, Mɔsa, ²⁷ Leekeme, Yiilepeyele, Taleyala, ²⁸ Seela, Elefe, Yeebuse, nii é ga Zeeluzalɛme, Gibɛate, ta Kiliyate. Taa wolai lieɔi gɛni ga puugɔ maazu naanigɔ (14), ta ma laa goiti.

Benzamen mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi gana, eɔvelei ta-veleyeɔeiti ti la.

19

Simiyɔn ná-bolodai ná-zooi

¹ Zooi velesiei kpakui looni ma, naa ɣeni ga Simiyɔn ná-bolodai nɔnɔi, eɣevelei ta-veleyeɣeiti ti la. Ta-yooi ɣeni Zuda nɔnɔi zaamaɓe. ² Ta-yooi zu laaiti ti ɣeni ga niiti: Beel-Seeɓa, Seeɓa, Mɔlada, ³ Ɔasaal-Suale, Bala, Aseme, ⁴ Eletɔlade, Betule, Ɔɔlema, ⁵ Sikelage, Bete-Maalekaɓɔte, Ɔasaal-Suza, ⁶ Bete-Lebayɔte, ta Saluɣen. Taa wolai lieɣɔi ɣeni ga puugɔ maazu savagɔ (13), ta ma laa goiti.

⁷ Ayen, Limon, Etɛel, ta Asan. Taa wolai lieɣɔi ɣeni ga naanigɔ, ta ma laa goiti, ⁸ ta taa goiti kpein ti naama laa wolaiti maagoolii zu, eyesu é zeeli Baalate-Beel, nii é ga Lamate, lekpeɓaɓe nu yeezazuɓe yooi zu.

Simiyɔn mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi ɣana, eɣevelei ta-veleyeɣeiti ti la. ⁹ Simiyɔn mavofodai ná-zooi zegeni Zuda nuiti tɔnɔi ɓa, mazɔɔɔ Zuda mavofodaiti ta-yooi ti sɔɔɔni, gola ɓaagɔni ti ma. Naa ɣa é keeni, Zuda ná-zooi Simiyɔn mavofodaiti maalatini.

Zaɓulɔn ná-bolodai ná-zooi

¹⁰ Zooi zavasiei kpakui looni ma, naa ɣeni ga Zaɓulɔn mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi, eɣevelei ta-veleyeɣeiti ti la. Ta-yooi ma ɣwepeleɓaɓe zeelini Salide. ¹¹ E leeni folo liizu velei, Maleyala vele, é zeí Dabeesete ɓa, naa ɓolu katudei nii é yeizu Yookeneyame ɣakalɓe. ¹² E zo Salide, é latini folo ɣulazu velei, Kiselɔte-Taɓɔɔl ɣwepeleɓaɓe, é vile Daɓelate ɓa, é le Yafia. ¹³ E zegeni miná, é leve folo ɣulazu velei ga Gita-Geefɛel vele ta Ita-Kasin, é lo Limon ɓa, é lati, é zeeli Neya. ¹⁴ Lekpeɓaɓe nu ɣɔɓezuɓe, kwepeleɓaɓe latini, é li Ganaton, é lo Yifeta-Ele ɓetugi ɓa. ¹⁵ E ɓɔ Katate ɓa, ta Naɣalale,

ta Simelon, ta Yideyala, ta Beteleyeme. Taa wolai liegɔi ɣeni ga puugɔ maazu felegɔ (12), ta ma laa goiti.

¹⁶ Zaɓulɔn mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi ɣana, eɣevelei ta-veleyegeiti ti la, taa wolaiti ta ma laa goiti.

Isakaal nɔ-bolodai nɔ-zooi

¹⁷ Zooi naanisiei kpakui looni ma, naa ɣeni ga Isakaal mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi, eɣevelei ta-veleyegeiti ti la. ¹⁸ Ta-yooi zu laaiti ti ɣeni ga niiti: Yizeleyele, Kezulote, Suneme, ¹⁹ Ɔafalayime, Siyon, Anaɗalate, ²⁰ Laɓite, Kisiyon, Aɓese, ²¹ Leemete, En-Ganime, En-Ɔada, ta Bete-Pasese. ²² Ta-ɣwepelemaɓe lɔni Taɓɔɔl ɓa, Saɗasima, ta Bete-Seemese, ɛ lo Zuluden ɓa. Taa wolai liegɔi ɣeni ga puugɔ maazu lɔzita (16), ta ma laa goiti.

²³ Isakaal mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi ɣana, eɣevelei ta-veleyegeiti ti la, taa wolaiti ta ma laa goiti.

Asɛel nɔ-bolodai nɔ-zooi

²⁴ Zooi loɔlusiɛi kpakui looni ma, naa ɣeni ga Asɛel mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi, eɣevelei ta-veleyegeiti ti la. ²⁵ Ta-yooi zu laaiti ti ɣeni ga niiti: Ɔɛlekate, Ɔali, Beetɛn, Akesafe, ²⁶ Alameeleke, Ameade, Miseyale. Folo liizu velei ta-ɣwepelemaɓe zeini Kaalemɛle ɓa, ta Siɗɔɔl-Liɓenate. ²⁷ Naa ɓolu, folo ɣulazu velei, ɛ latini ga Bete-Dagon velei, ɛ lo Zaɓulɔn yooi ɓa, ta Yifeta-Ɔle ɓetugi, ɛ li lekpelemaɓe nu ɣɔɓezu velei, ɛ zeeli Bete-Emɛke ta Neyiyɛle, ɛ lɔni Kaɓule ɓa nu ɣɔɓezuɓe, ²⁸ Eɓelon velei, ta Leɗɓɓe, ta Ɔamon, ta Kana, eyɛsu ɛ zeeli Sidɔn wolai ma. ²⁹ Kwɛpelemaɓe lati mɔnɔ Lama velei, ɛ lo Tiil

taa wolai va sigigi ma, Gɔza vele, é li, é lo Kpolodɛ Wolai va, ga Akeziɔbe yooi va pelei, ³⁰ é ɔɔ Uma va, ta Afɛke, ta Legɔɔbe. Taa wolai liegɔi ɣeni ga puufelegɔ maazu felegɔ (22), ta ma laa goiti.

³¹ Aseel mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi ɣana, eɣevelei ta-velɛyɛgeiti ti la, taa wolaiti ta ma laa goiti.

Nɛfetali ná-bolodai ná-zooi

³² Zooi lɔzitasiei kpakui looni ma, naa ɣeni ga Nɛfetali mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi, eɣevelei ta-velɛyɛgeiti ti la. ³³ Ta-ɣwɛpelemave zeelini Geelɛfe zɔli, é zo Saananime sene gului, ta Adami-Neekɛbe, ta Yabeneyɛle, é zeeli Lakume, é lo Zuludɛn va. ³⁴ E latini folo liizu velei, ga Azenɔte-Tabɔɔl vele, é zege miná, é li, é lo Gukɔke va, é zeɪ Zabulɔn yooi va ga nu yeezazu velei, é lo Aseel yooi va folo liizu velei, ta Yɛɣuda, Zuludɛn ɣeni ga folo ɣulazu velei. ³⁵ Taa wolaiti sigigi ɣeni ti ma, naati ti ɣeni ga: Sidime, Sɛɛl, ɢamate, Lakate, Kineelɛte, ³⁶ Adama, Lama, ɢasɔɔl, ³⁷ Keedɛse, Edeleyi, En-ɢasɔɔl, ³⁸ Yileyon, Mighedale-ɛle, Gɔɔlɛme, Bɛte-Anate, ta Bete-Seemɛse. Taa wolai liegɔi ɣeni ga puugɔ maazu taavuuɣɔ (19), ta ma laa goiti.

³⁹ Nɛfetali mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi ɣana, eɣevelei ta-velɛyɛgeiti ti la, taa wolaiti ta ma laa goiti.

Dan ná-bolodai ná-zooi

⁴⁰ Zooi lɔfelasiɛi kpakui looni ma, naa ɣɛni ga Dan mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi, eɣɛvelei ta-veleyeɣeiti ti la. ⁴¹ Ta-yooi zu laaiti ti ɣɛni ga ni-iti: Sɔleya, Esetawɔle, Iil-Seemɛse, ⁴² Saalaɓin, Ayalon, Yitela, ⁴³ Elon, Timenata, Ekelɔn, ⁴⁴ Eletekee, Gibeton, Baalate, ⁴⁵ Yɛɣjude, Benee-Belake, Gate-Limon, ⁴⁶ Yaalekon ɔɛi, ta Lakon, ɛ ɔɔ zooi va, ɛ Zafa letemaɓɛ.

⁴⁷ Dan mavofodaiti ti ɓalani ta-yooi ma. Dan mavofodaiti ti lɛɛni naazu, ti kɔɔi ɓɛɛ Leesɛme va. Ti ɓɔnini taai naa ma, ti su nuɓusei pɛ pa ga boɣa zɔkpɔi, ti seɣe ga tɔnɔ, ti zeɪ ná. Ti ti-mɛmɛwolai Dan laaseigi ɓɛɛni Leesɛme va.

⁴⁸ Dan mavofodaiti ta-wolodai nɔnɔi ɣana, eɣɛvelei ta-veleyeɣeiti ti la, taa wolaiti ta ma laa goiti.

Timenate-Seela laai vee vai Zozuwe ya

⁴⁹ Siɛgi zu Izelayɛle nuiti ti ɓeni la ga zooi ɣaagɓwɛ ɔɔɣɔ va, ti kwɛgiti da, ti zooi ta veeni Zozuwe ɓɛ, Nun ná-doun zunui, ɛ ɣɛ ga nɔnɔi ti zaama. ⁵⁰ Eɣɛvelei Ɔɔɔɣɔ GALAGI ná-devei ɣɛni la, taa wolai ɛ yiimazeɣɛni la, naa ɣa ti feeni zea, Timenate-Seela, nii ɛ ɣɛni Efelayime ɣize yooi zu. E taai naa lɔni ɓolu, ɛ zeɪ ná.

⁵¹ Zooiti kana, niiti zalaɣa ɣula nui Eleazaal, ta Nun ná-doun zunui Zozuwe, ta pɛleyeɣe ɣundiɣiiti ti Izelayɛle wolodaiti su, ti gaagɓwɛɛni ga kpaku-toomai, Ɔɔɔɣɔ GALAGI ɣaazu, Silo, GALA daagɔmi seɣe ɓɛɛi laaɓɛ. Pele ɣana ti zooi ɣaagɓwɛɛ vai ɣaabelani la.

20

Maavela wo taa lɔzitaiti

(Gaalu Sevei 35:9-34;

To Sevei Velesi 4:41-43;
19:1-13)

¹ Gooɔɔ GALAGI ɔɔeni Zozuwe ɔɔ, ɛ ɔɔ ma: ² «Ɓɔɔ Izelayele nuiti ɔɔ, ɛ ɔɔ ti ma: <A taaiti kpɛɛ ɔɔɔ ɔɔ ga maavela laaiti, nii gɛ ma vai woni wo ma ga Moize maavele. ³ Nu vaa nui nii a nu vaana, ɛ la gaaɔilini ma, ɛ ga tevezee vaa nɔ, toɔa zoo ɛ vɛla, ɛ li nɔ. Toɔa ɔɔ ga wo-velazuɔɔ, ɔɔmai ɔɔtokula nui va. ⁴ Nu vaa nui ɔɔ vɛla, ɛ li ma laai taɔila su, toɔa lo sigidave, ɛ nɔ-fai le ga taa ɔɔndiɔɔiti. Naati ta yeezei bu, ɛ ye ti ɔɔ be taazuɔɔ, ti ada ve zee, ɔɔ a ye nɔ. ⁵ ɔɔmai ɔɔtokula nui a vilena polu, ti la nu vaa nui vea zee. Mazɔɔ ɛ la gaaɔilini ma, ɛ va seiɔɔɔɔ va, ɛ la ɔɔni ga naa zili nu ɔɔɔma zu. ⁶ Toɔa ye naama laazuɔɔ, eyɛsu ɛ ɔɔla kelɛma nubuseiti gaazu, ti nɔ-tukpɔi ɔɔaleve, ɔɔa eyɛsu zalaɔa ɔɔla ɔɔndiɔɔi wolai, nii ɛ botii zu naama yeeɔɔɔalɔi, naa za. Naama ziegi zu ɔɔ nu vaa nui a ɔɔale ma la nɔ-ɔɔleɔi wu, nɔ-taazuɔɔ, ɔɔ ɛ vɛlani, ɛ zeeɔ nɔ.»

⁷ Ti yiimazeeɔni ga Keedese, taai nii ɛ Galilee, Nefetali ɔɔize yooi zu, ta Sikeme, nii ɛ Efelayime ɔɔize yooi zu, ta Kiliyate-Aaleɔa, nii ɛ lolisu balaa ga Geebelɔn, ɛ Zuda ɔɔize yooi zu. ⁸ Zuluden voluɔɔ, Zeeliko folo ɔɔlazuu vɛlei, ti yeeloni Beeseel va, ɛ zelɛni teɔɔbaɔ maazu, Lubɛn yooi zu, ta Lamɔte, nii ɛ Galaade, Gade yooi zu, ta Golan, nii ɛ Basan, Manasee yooi zu. ⁹ Taaiti kana, ti yeeloni ti va, ti ɔɔ ga maavela laaiti, Izelayele nuiti be, ta seiɔɔɔma nuiti ta ɔɔ ti zaama, nu-o-nu nii a nu vaana, ɛ la gaaɔilini ma, naa ɔɔa zoo ɛ vɛla, ɛ li nɔ, ɔɔmai

votokula nui la pa, aisa é va gfula kelema nubuseiti gaazu, ná-tukpoi gfaa va leve.

21

Leevi nuiti ta-laa wolaiti

¹ Leevi nuiti ta-veleyege gfundigiiti ti vaani zalağa gfula nui Elezaal vɔ be, ta Nun ná-doun zunui Zozuwe, ta Izelayele wolodai zɔiti ta-veleyege gfundigiiti, ² Silo, Kanaan yooi zu. Ti bɔeni ti vɔ, ti gɛ ma: «Gooğo GALAGI devei veeni Moize ya, ga taaiti ti ve gi ya, ga gi zei ti zu, ta ti-maagooliiti, ve gá-loganiiti ta gɛ laamiizu ná.» ³ Izelayele nuiti ti taai tanigaa zegeni ta-yooiti su, ta ti-maagooliiti, ti fe Leevi nuiti zea, egevelei Gooğo GALAGI ná-devei gɛni la.

⁴ Kpakutoomai zolooni mounpa su Kegate mavofodaiti ta-veleyegeiti ma. Ti zaama, Leevi nuiti ti gɛni ga zalağa gfula nui Aalɔn mavofodaiti, naati ti taa puugɔ maazu savagɔ (13) zɔlɔni kpakutoomai zu, niiti ti Zuda, Simiyɔn, ta Benzamenni ta-wolodaiti ta-yooiti su. ⁵ Kegate mavofodai zɔiti ti taa puugɔ zɔlɔni kpakutoomai zu, Efelayime ná-bolodai ná-zooi zu, ta Dan ná-bolodai ná-zooi zu, ta Manasee ná-bolodai gɛlazuve ná-zooi zu.

⁶ Geleson mavofodaiti ti taa puugɔ maazu savagɔ (13) zɔlɔni kpakutoomai zu, Isakaal ná-bolodai ná-zooi zu, ta Aseel ná-bolodai ná-zooi zu, ta Nefetali ná-bolodai ná-zooi zu, ta Manasee ná-bolodai gɛlazuve ná-zooi zu, nii é zeini Basan yooi zu.

⁷ Melali mavofodaiti, eḡevelei ta-veleyeḡeiti ti la, ti taa puugɔ maazu felegɔ (12) zɔɔɔni Luβen ná-bolodai ná-zooi zu, ta Gade ná-bolodai ná-zooi zu, ta Zaβulɔn ná-bolodai ná-zooi zu.

⁸ Izelayele nuiti ti naama laaiti ta ti-maaḡooliiti feeni Leevi nuiti zea ga kpakutoomai, eḡevelei Ḡooḡo GALAGI ma levei veeni la Moize ya.

Keḡate mavofodai ná-taa wolaiti

⁹ Zuda ná-bolodai ná-zooi zu, ta Simiyɔn ná-bolodai ná-zooi zu, taai niiti ti ti veeni naati zea, ti-laaseigiti kaa, ¹⁰ ti ḡeni ga Keḡate ná-peleyeḡeiti tɔnɔ, Aalɔn mavofodaiti saama, Leevi ná-bolodai zu. Mazɔɔɔ tiya ḡa kpakutoomai ti zoni mɔunpa. ¹¹ Ti Kiliyate-Aaleβa veeni ti ya, nii é ga Geeβelɔn, Zuda ḡize yooi zu, ta maaḡoolii. Aaleβa ḡeni ga Anake keeḡe. ¹² Kele kpalagiti ta taa goiti ti ḡilini ma laai va, naati ti veeni Yefunee ná-doun zunui Kalεβε ya ga nɔnɔ. ¹³ Taai niiti ti veeni zalaḡa ḡula nui Aalɔn mavofodaiti zea, ta ti-maaḡooliiti, naati ti ḡeni ga: Geeβelɔn, taai naa ḡeni ga nu va nui maavelazuve ta, Liβena, ¹⁴ Yatiil, Esetemoa, ¹⁵ Ḡolon, Deβiil, ¹⁶ Ayen, Yuta, é veε Beε-Seemese va. Taa wola taavuugɔ ḡana, ti sɔɔɔni Zudani ta Simiyɔn ta-wolodaiti ta-yooi zu. ¹⁷ Taai niiti ti ti zɔɔɔni Benzamen ná-bolodai ná-zooi zu, ta ti-maaḡooliiti, naati ti ḡeni ga: Gaβaḡɔn, ta Geeβa, ¹⁸ é veε Anatote va, ta Alemon, taa wola naanigɔ. ¹⁹ Taa wolai lieḡɔi zalaḡa ḡula nuiti Aalɔn mavofodaiti ti sɔɔɔni, é ḡeni ga taa wola puugɔ maazu savagɔ (13), é veε ti-maaḡooliiti ba.

²⁰ Leevi nuiti ti ga Keḡate mavofodai zṓiti ta-velēyegēiti, naati ti taa wolaiti sṓḡṓni ga kpaku-toomai, Efelayime ná-bolodai ná-zooi zu. ²¹ Taai niiti ti ti zṓḡṓni, ta ti-maaḡooliiti, naati ti ḡeni ga: Sikeme, taai naa ḡeni ga nu vaa nuiti maavelazuve ta, Efelayime ḡize yooi zu, naa vee Geezeel va, ²² ta Kibesayime, é vee Bete-Ḡolon va, taa wola naanigṓ. ²³ Taai niiti ti ti zṓḡṓni Dan ná-bolodai ná-zooi zu, ta ti-maaḡooliiti, naati ti ḡeni ga: Eletekee, ta Giḡeton, ²⁴ ta Ayalon, é vee Gate-Limon va, taa wola naanigṓ. ²⁵ Taai niiti ti ti zṓḡṓni Manasee ná-bolodai ḡilazuve ná-zooi zu, ta ti-maaḡooliiti, naati ti ḡeni ga: Taanake, é vee Gate-Limon va, taa wola felegṓ. ²⁶ Taa wolai lieḡṓi Keḡate mavofodai zṓiti ti sṓḡṓni, é ḡeni ga taa wola puugṓ, é vee ti-maaḡooliiti ba.

Geelesome mavofodai ná-taa wolaiti

²⁷ Leevi velēyegēiti ti ga Geeleson mavofodaiti, taai niiti ti ti zṓḡṓni Manasee ná-bolodai ḡilazuve ná-zooi zu, ta ti-maaḡooliiti, naati ti ḡeni ga: Ḡolan, nii é Basan yooi zu, taai naa ḡeni ga nu vaa nuiti maavelazuve ta, é vee Beesetela va, taa wola felegṓ. ²⁸ Taai niiti ti ti zṓḡṓni Isakaal ná-bolodai ná-zooi zu, ta ti-maaḡooliiti, naati ti ḡeni ga: Kisiyon, ta Daḡelate, ²⁹ ta Yaalemute, é vee En-Ganime va, taa wola naanigṓ. ³⁰ Taai niiti ti ti zṓḡṓni Aseel ná-bolodai ná-zooi zu, ta ti-maaḡooliiti, naati ti ḡeni ga: Miseyale, Abedon, ³¹ Ḡelekate, é vee Leḡṓbe va, taa wola naanigṓ. ³² Taai niiti ti ti zṓḡṓni Nefetali ná-bolodai ná-zooi zu, ta ti-maaḡooliiti, naati ti ḡeni ga: Keedese, nii é Galilee yooi zu, taai naa ḡeni ga nu vaa nuiti maavelazuve ta, ta Ḡamote-Dṓḡ, é

υεε Kaaletan va, taa wola savagɔ. ³³Taa wolai liegɔi Geeleson mavofodaiti ti sɔlɔɔni, é ɣeni ga taa wola puugɔ maazu savagɔ (13), é υεε ti-maaɣooliiti ba.

Melali mavofodai ná-taa wolaiti

³⁴Taai niiti ti ti veeni Leevi ná-pɛleyeɣei mɔtaiti zea, ti ga Melali mavofodaiti, Zabulɔn ná-bolodai ná-zooi zu, ta ti-maaɣooliiti, naati ti ɣeni ga: Yɔkeneyame, Kaaleta, ³⁵ta Dimena, é υεε Naɣalale va, taa wola naanigɔ. ³⁶Taai niiti ti ti zɔlɔɔni Luβen ná-bolodai ná-zooi zu, ta ti-maaɣooliiti, naati ti ɣeni ga: Beesɛɛl, Yaasa, ³⁷ta Kedeemɔte, é υεε Meefaate va, taa wola naanigɔ. ³⁸Taai niiti ti ti zɔlɔɔni Gade ná-bolodai ná-zooi zu, ta ti-maaɣooliiti, naati ti ɣeni ga: Lamɔte, nii é Galaade yooi zu, taai naa ɣeni ga nu va nui maavelazuυe ta, ta Maɣanayime, ³⁹ta Gɛsebon, é υεε Yazɛɛl va, taa wola naanigɔ. ⁴⁰Taa wolai liegɔi Melali mavofodaiti ti sɔlɔɔni kpakutoomai zu, ti ga Leevi ná-pɛleyeɣei mɔtaiti, é ɣeni ga taa wola puugɔ maazu felegɔ (12).

⁴¹Taa wolai liegɔi Leevi nui ti sɔlɔɔni, Izelayele nui zɔiti saama, é ɣeni ga taa wola υuunaanigɔ maazu lɔsava (48), é υεε ti-maaɣooliiti ba. ⁴²Taa wolai naa ɣilagilagi pɛ, zooi ɣeni maaɣoolii zu, pele ɣana é ɣeni la, é lo taa wolai naati kpein ba.

GALA ge ná-minazeɣegi laazeeli vai

⁴³Uele ɣana Gooɣɔ GALAGI zooi kpein feeni la Izelayele nui ti bɛ, nii é ma ɣonai woni ti-mɛmɛwolani bɛ. Ti seɣeni ga tɔnɔ, ti zeɪ ná. ⁴⁴GALA ge dooɣogi veeni ti ya ta-you ɣwɛmaveti pɛ, eɣɛvelei é ma ɣonai woni la ti-mɛmɛwolani bɛ.

Ti zili nu nɔpɛ ge la vɔnini ti ma, ɛ ɓɔni ti va, ti pile sɔlɔɔ ti zili nuiti kpein ma, ta la lɔni ti luɔɔ.
 45 Faanɛɛi kpein Gɔɔɔɔ GALAGI ma minazegɛni ga ɛ kɛ Izelayele nuɓuseiti bɛ, vele ɟana naa pɛ daazeelini la, tanɔpɛ suɲaka la ɟɛni yɛni.

22

Bolodai niiti ti zeini Zuludɛn folo ɟilazu velei

¹ Zozuwe Luɓɛn zunuiti tolini ta Gade zunuiti, ta Manasee nɔ-bolodai ɟilazuve ma zunuiti, ² ɛ ɟɛ ti ma: «Wo naa kpein kɛɛɛɛ, nii Gɔɔɔɔ GALAGI nɔ-botidɛ nui Moize ma levei veeni wo ya, wo ɟolove nɔ-devei kpein bɛ. ³ Wo la betevɛni wo-ɟɛeleaiti ba sienɔpɛ su, eyɛsu zaafaza, wo devei naa zogɛ, wo zie la, nii Gɔɔɔɔ GALAGI wa-GALAGI feeni wo ya. ⁴ Niizu, Gɔɔɔɔ GALAGI wa-GALAGI dooɔɔ fea wo-ɟɛeleaiti bɛ, eɟɛvelei ɛ boni la ti ma. A pele zona, wo li wa-zegɛ ɟotaiti bu, wa-yooi zu, nii Gɔɔɔɔ GALAGI nɔ-botidɛ nui Moize feeni wo ya ga wɔnɔ, Zuludɛn volu velei. ⁵ A dama, wo zie ga devei, wo tɔgi zo, nii Gɔɔɔɔ GALAGI nɔ-botidɛ nui Moize feeni wo ya. A Gɔɔɔɔ GALAGI wa-GALAGI nɛɛ vɛ, wo zie ga nɔ-peleiti kpein, wo nɔ-deveiti so, wo zie la, wo ɟili tɔun ba, wo dɛbi ga wo-yiimave pɛ, ta wo-yenvui pɛ.»

⁶ Zozuwe tuya looni ti vɛ, ɛ ti vile, ti li ta-laaiti su. ⁷ Moize zou veeni Manasee nɔ-bolodai ɟilazuve ya ga nɔnɔ, Basan yooi zu. Zɔɔma lukpɛgi nɔnɔ ma yooi zɔlɔɔni Zuludɛn folo liizu velei, ti ze nɔ ta ti-ɟɛeleaiti. Siɛgi zu Zozuwe ti vilɛni da, ga ti li ta-zegɛ ɟotaiti bu, ɛ tuya looni ti vɛ, ⁸ ɛ ɟɛ ti ma: «À ɟale

ma, wo li wa-zege ɣotaiti bu ga naavolo wolaiti, ta togani bulu golaiti, ta wali moɪnmɔɪn gola, ta zanugi, ta kɔlu boigi, ta kɔlui, ta segeiti. Wa wo-ɣeeleaiti, à koozoganii ɣaaɣwe va, nii wo kulaai wo zili nuiti zea.»

⁹ Luβen ná-bolodai, ta Gade ná-bolodai, naa veɛ Manasee ná-bolodai ɣilazuve va, naati ti zegeni Izelayele nuiti pɔ be Silo, Kanaan yooi zu, ti ɣale ma Galaade yooi zu, zooi nii ti sɔboɪni ga tɔnɔ Moize ya, ɢooɣɔ GALAGI ná-devei zu.

*Zalaɣa ɣulazuve,
é ɣeni Zuludɛn volu velei*

¹⁰ Siegi zu ti zeelini la Zuludɛn laave, ti ɣeni de Kanaan yooi zu vele, Luβen ná-bolodai, ta Gade ná-bolodai, ta Manasee ná-bolodai ɣilazuve, ti zalaɣa ɣulazuve loni zielave, gola maayikini. ¹¹ Izelayele nui zɔiti ti menini ga Luβen ná-bolodai, ta Gade ná-bolodai, ta Manasee ná-bolodai ɣilazuve, ti zalaɣa ɣulazuve logɛ Zuludɛn laave, Kanaan yooi zu vele, Izelayele nui zɔiti koba velei.

¹² Izelayele nui zɔiti ti menigai ma, ti kpein ti ɣaalɛɛni ba Silo, ti va li ga kooi ti laalɔɣɔma. ¹³ Ti zunuiti teveni Luβen ná-bolodai vɔ be, ta Gade ná-bolodai, ta Manasee ná-bolodai ɣilazuve, Galaade yooi zu. Nuiti ti ti leveni, ta ɣeni ga Finease, zalaɣa ɣula nui Elezaal ná-doun zunui, ¹⁴ kundigɪ puugɔ boɪni ba, boloda ɣila kundigɪ ɣila. Ti pe ti ɣeni ga kundigɪi ta-veleyeɣeiti bu, Izelayele wolodamaiti su.

¹⁵ Ti liini Luβen ná-bolodai vɔ be, ta Gade ná-bolodai, ta Manasee ná-bolodai ɣilazuve, Galaade yooi zu, ti boɪni ti vɔ, ti ɣɛ ti ma: ¹⁶ «Wele nii ɣa ɢooɣɔ GALAGI ná-nuβuseiti ti boga: Lee vaa zu

wo wooyaladai g̃εεzu, wo wuzeg̃e Izelayele ná-GALAGI laalɔ̃ɔma? Lee vaa zu wo zeg̃ezu G̃ooɔ̃ɔ GALAGI volu niizu? Mazɔlɔ wa zalaɔa g̃ulazu lona bɔɔ̃ ṽe za, wo la wuzeg̃eni G̃ooɔ̃ɔ GALAGI laalɔ̃ɔma baa? ¹⁷ Ade faaɔaaza gola g̃εeni Peyɔl, de la de beni ga ɲade naa ma zaaɔa, añεε nii é kp̃ɔlɔi laani de ma. Naa la kulani baa? ¹⁸ Wa ga voluave za G̃ooɔ̃ɔ GALAGI va! Ni wa wuzeg̃ena za G̃ooɔ̃ɔ GALAGI laalɔ̃ɔma, lina, zii g̃a g̃ula Izelayele nuɓusei kpein ma. ¹⁹ Zooi nii feai wo ya ga w̃ɔnɔ, ni naa g̃ɔzɔṽe wo g̃aazu, à va naama yooi zu, nii é ga G̃ooɔ̃ɔ GALAGI ñɔnɔi, ṽe é seizuṽe b̃eteai ná, wo zei gi zaama. Kele à mina wuzeg̃e G̃ooɔ̃ɔ GALAGI laalɔ̃ɔma, à mina wuzeg̃e gi laalɔ̃ɔma, wo va bɔɔ̃ zalaɔa g̃ulazu lo, é g̃ula G̃ooɔ̃ɔ GALAGI da-GALAGI ñɔnɔi volu. ²⁰ Siegi zu Zeela ná-doun zunui Akan faaɔaaza golai g̃εeni la, é vile aniiti ba, niiti G̃ooɔ̃ɔ GALAGI maaj̃εei ṽεeni ti va, é ti zeg̃eni, Izelayele nuɓuseiti kpein ti G̃ooɔ̃ɔ GALAGI ná-ziiɔaawanai zɔlɔni, wo naa zug̃w̃εε ga pagɔ. Tɔ g̃ila ta g̃eni de, undaa va vili ná-faa ɲɔi vaa zu.»

²¹ Luɓ̃en ná-bolodai, ta Gade ná-bolodai, ta Manasee ná-bolodai g̃ilazuṽe, naati ti Izelayele wolo-dai zɔiti ta-g̃undiɔiiti gooɔaavoteni, ti g̃e ti ma: ²² «G̃ooɔ̃ɔ GALAGI, GALAGI g̃εg̃ala la ná, ungo GALAGI g̃εg̃ala la ná, G̃ooɔ̃ɔ GALAGI naa g̃w̃εε! Izelayele balaa ka kw̃εε! Ni kpaka faa g̃a gi keai ma, baa wooyalada vaa, é mina gi g̃izo za voloi! ²³ Ni gi zalaɔa g̃ulazuṽe loge, nii a ke gi zeg̃e G̃ooɔ̃ɔ GALAGI va, gi va da gala zalaɔaiti kula ná, ta ṽeɓaniiti, ta ziilei zalaɔaiti, G̃ooɔ̃ɔ GALAGI bɔɔ̃ɔi gi zakpe! ²⁴ Kele

ba-o, naa laade! Gi nii ɣeeve, gi ɣoozuuilini, gi da ɣisiɛ ga lina ɣa lina, wo-mavofodaiti ti mina ɣe gi-mavofodaiti ma: ‹Lee baafaama ɣa é wo yɔɣɔzu, wa Ɔooɣɔ GALAGI, Izelayele ná-GALAGI? ²⁵ Luβen ná-bolodai, ta Gade ná-bolodai, Ɔooɣɔ GALAGI baɣɔi la Zuluden ɣeeni ga kwεpelemave ade yɔɣɔzu baa? Wɔnɔ la Ɔooɣɔ GALAGI ná-faiti su!› Wo-mavofodaiti ta ɣe ga zaɓu, gi-mavofodaiti ti beteve Ɔooɣɔ GALAGI lebi vai va. ²⁶ Naa ɣa é keeni, gi ɣe baɣɔ ma: ‹Ade zalaɣa ɣulazuve lo.› E la ga gi va ɣe gala zalaɣa ɣulazu ná, baa zalaɣa ɣiligaa, ²⁷ é ɣe nɔ ga zeele vaa ade yɔɣɔzu, ta ade-mavofodaiti zɔɣɔzu, ada zεɣena ná, gi Ɔooɣɔ GALAGI lebi vai ɣe tɔ baɣɔi ɣaazu, ga gá-ɣala zalaɣaiti, ta gá-yiilei zalaɣaiti, ta gá-zalaɣa ɣiligiti. Nii gi pɔ ga é mina ɣe, naa ɣa ga, yeeta, wo-mavofodai mina ɣe ɣɔnɔi ma: ‹Wa-vaa la Ɔooɣɔ GALAGI ná-faa zu!› ²⁸ Gi ɣeni ma, ni yeeta ta naama baɛi wona gi ma, baa gi-mavofodaiti ma, gá ti woɔɣaavote, gi ɣe ti ma: ‹A Ɔooɣɔ GALAGI ná-zalaɣa ɣulazuve ma zii vete, nii gi-mεmεwolani ti kpεteni, é la ga gala zalaɣaiti ti va da ɣula ná, baa zalaɣa ɣiligaa, keɛ é ɣe ga zeelei ade yɔɣɔzu.› ²⁹ Naa maagooza gi va, gi va wuzεɣe Ɔooɣɔ GALAGI laalɔɣɔma, gi va voluave Ɔooɣɔ GALAGI va za, gi va zalaɣa ɣulazuve lo, gi va da gala zalaɣaiti kula ná, ta veβaniiti, ta zalaɣa ɣiligiti, gi va buɛ Ɔooɣɔ GALAGI, gá-GALAGI ná-zalaɣa ɣulazuve maazu, nii é seizuve ɣakalave.»

³⁰ Siεgi zu zalaɣa ɣula nui Finease ta kundigɔiti, ta peɛyeɣe ɣundigɔiti, ti naama woozuɣula gooiti kpein menini da, nii Luβen ná-nuiti ti boni ta Gade ná-nuiti, ta Manasee ná-nuiti, ti yiileini. ³¹ Zalaɣa

ɣula nui Elezaal ná-doun zunui Finease ɣeni Luβen ná-nuiti ma, ta Gade ná-nuiti, ta Manasee ná-nuiti: «Gi kwεεga za ga Ɔooɣɔ GALAGI ɣa ade zaama, tɔzei wo la woovalada vaa ɣεeni Ɔooɣɔ GALAGI laalɔɣɔma. Wo la Izelayele nuiti dɔɔni Ɔooɣɔ GALAGI yeezu, é va faa ɲɔu ɣε ga tiye.»

³² Zalaɣa ɣula nui Elezaal ná-doun zunui Finease ta kundigɣiti, ti zegeni Luβen ná-nuiti pɔ βε, ta Gade ná-nuiti, Galaade yooi zu. Ti vaani Kanaan yooi zu, Izelayele nuiti pɔ βε, ti voluvaawo.

³³ Poluvaawogi naa Izelayele nuiti ziileini, ti GALA mama, ti la mɔ ɣeni faa woni ga ti va li, ti va kɔɔ vεε Luβen ná-nuiti ba, ta Gade ná-nuiti, ti va zooi naa ɣologolo, nii ti zeini su. ³⁴ Luβen ná-nuiti ta Gade ná-nuiti ti daaseigi vεeni zalaɣa ɣulazuve naa va, ga «zeelei,» mazɔɔɔ ti ɣeni ma: «Toɣa ga zeelei ade yɔɣɔzu ga Ɔooɣɔ GALAGI ɣila kpe ka é ga GALAGI.»

23

Zozuwe ná-falima woo ɣaabelagiti

¹ Kona mɔinmɔin ge leveni, Ɔooɣɔ GALAGI dooɣɔgi veai ma Izelayele nuiti zea, é ti ɣula ti zili nuiti zea, niiti ti ɣeni ti-maɣoolii zu. Zozuwe wola volɔzaɣani niina. ² Zozuwe Izelayele nuiti kpein tolini, ta-ɣεwolaiti, ta-ɣundigɣiti, ta-lukpɔɣaaleve nuiti, ta-ɣɔɔɣɔ nu ɣundigɣiti. É ɣeni ti ma: «Gè wola volɔzaɣaga. ³ Wɔun, wo naa kpein kaa, nii Ɔooɣɔ GALAGI wa-ƆALAGI kεeni ga zii ɣiligiti, wa-vaa zu. Mazɔɔɔ Ɔooɣɔ GALAGI wa-ƆALAGI ɣa é kɔɔi ɣɔɔni wo vε. ⁴ Wεε, gè zooi veeni wo ya ga kpakutoomai, eɣεvelei wa-wolodaiti ti la, zii naati ti zo fai yεgai voluzu, ta ziiti kpein gè ti-ma zuwu ɣaaleveni, é zo

Zuludɛn va, eyɛsu ɛ zeeli Kpolodɛ Wolai ma, folo liizu vɛlei. ⁵ Gɔogɔ GALAGI wa-GALAGI ti laavili, ti maagooza wo va, ɛ ti bɛ wo luɔɔ, wa ta-yooi zeɣe ga wɔnɔ, eɣɛvɛlei Gɔogɔ GALAGI wa-GALAGI boni la wo ma.

⁶ «À gaaɓa ga zɛbɛi pɛ, wo naa kpein so, wo zie la, nii sɛvɛai, Moize ná-tɔ sɛvɛi zu, wo mina zeɣe ba ga yeezai, ɓaa ga ɣɔvɛi. ⁷ A mina zupu, wa zii niiti ti yeɣai wo zaama. A mina ta-ɣalagiti daasei bo. A mina ta wo wa-ɣona wo faiti su. A mina ti lɛbi. A mina nɔkɔ ti wu. ⁸ Kele à ɣili Gɔogɔ GALAGI wa-GALAGI va, eɣɛvɛlei wo keɛzu la zaagaza.

⁹ «Naazu Gɔogɔ GALAGI ɣa nuɓuse mɔinmɔingiti kpe wo luɔɔ, niiti ti zɛbɛi wola wɔɔɓai, eyɛsu za zeeli, nu nɔpɛ ge la de lɔni wo luɔɔ, ɛ va zoo wo la. ¹⁰ Wo zaama, nu ɣilagi ɣɛni nu waagilagi (1 000) bɛɛzu, mazɔɔɔ Gɔogɔ GALAGI wa-GALAGI ɣɛni kɔɔi ɣɔɔzu wo vɛ, eɣɛvɛlei ɛ boni la. ¹¹ A dama ga ɓɔɔɔ gola, à Gɔogɔ GALAGI wa-GALAGI nɛɛ vɛ.

¹² «Mazɔɔɔ ni wa voluavena tɔun ba, wo ɣili ziiti ba, ti de wo zaama, wo vulu ɓɔɔɔ ma wa tiye, ni wa zupuna wa tiye, ¹³ à suɣwɛɛ ga Gɔogɔ GALAGI wa-GALAGI la yeɣa zii niiti kpɛɛzu wo luɔɔ, kele ta ɣɛ wo vɛ ga tumɔi, ta balii, ta kpakɔi ɛ wo loɣazu, ta ɣaingi ɛ wo-ɣaazu vɛ, eyɛsu wo undaavili zou vagoi zu, nii Gɔogɔ GALAGI wa-GALAGI feeni wo vɛ.

¹⁴ «Nɔn nà, nà ga va zaazu. Niizu à suɣwɛɛ ga pagɔ wo-yiimave ta wa-ɣisiei zu, ga Gɔogɔ GALAGI wa-GALAGI ná-minazeɣe kpɔɛ vagoiti ma wooi gila kpalaa sunaka la yɛni. Ti pɛ daazeelivɛ wo vɛ, gila kpalaa sunaka la yɛni. ¹⁵ Eɣɛvɛlei Gɔogɔ GALAGI wa-GALAGI ná-minazeɣe kpɔɛ vagoiti boni la wo

ma, ti laazeeli wo ve, toɣa maanɔɔɔ vaiti daazeeli wo laalɔɔɔma, eyesu é wo-ma zuwu ɣaaleve, wo ɣula zou vagɔi ɣa, nii é feai wo ve. ¹⁶ Ni wa minazegɛgi ɣologɣolona, nii Ɔɔɔɔɔ GALAGI wa-GALAGI boni wo ve, wo li, wo da gala kiligiti dɛbi, wo da nɔkɔ ti wu, Ɔɔɔɔɔ GALAGI ɣa yiiɣaawana wo ma, toɣa wo ɣula zou vagɔi naa va, nii é feai wo ve, wo undaavili.»

24

Gaalɛba ɣaabelagi ti boni Sikeme

¹ Zozuwe Izelayele wolodamaiti kpein gaalɛeni ba Sikeme. E Izelayele ɣewolaiti tolini, ta kundigɣiiti, ta tukpɔɣaaleve nuiti, ta kɔɔɔɔ nu ɣundigɣiiti. Ti loni GALA gaazu.

² Zozuwe ɣeni nuɓuseiti kpein ma: «Ɔɔɔɔɔ GALAGI, Izelayele ná-GALAGI wooi ɣaa: «Sugooza gola, wo-mɛmɛwolani, Teela bɔɔbɔ, Abalaame ta Naɣɔɔlni ti-ɣɛɛ, naati ti zeini zie wolai Ufelate volu vele yooi zu, ti ɣeni gala kiligiti dɛbizu. ³ Gè wo-mɛmɛwola Abalaame zegeni zie wolai Ufelate volu vele yooi zu. Gè zieni la Kanaan yooi zu ná pɛ. Gè mavofodai mɔinni gola, gè Izaake ve zea ga doun zunui. ⁴ Gè Zakɔbe ta Ezawu veeni Izaake ya. Gè Seyiil ɣize yooi veeni Ezawu ve ga nɔnɔ. Zakɔbe ta ná-doun zunuiti ti liini Ezipete yooi zu.

⁵ « «Sugoozaai ma, gè Moizeni ta Aalɔn leveni, gè maanɔɔɔ vaa mɔinmɔin daa Ezipete yooi ma, naa voluma gè wo ɣula ná. ⁶ Gè wo-mɛmɛwolani kulani Ezipete yooi va, wo zeeli kpoloɔɔi ma. Ezipete nuiti ti vileni wo-mɛmɛwolani polu ga wotoloiti, ta soo ɓize zalavusuiti, ti zeeli Seeli Kpoloɔɔi vɔ

bε. ⁷ Wo-mεmεwolani ti kpeei looni gòizu. Gè kpidii lɔ̀oni wo yɔ̀ɔ̀zu wa Ezipete nuiti, gè kpoloɔ̀ɔ̀i ɔ̀aafale ma, gè pu ti ma, é ti maalɔ̀ɔ̀ɔ̀. Wo naa kpein sugwεε ga pagɔ̀, nii gè kεeni ga Ezipete nuiti. Wo yeni zeini tevebai zu, eyesu sugooza.

⁸ « Gè liini ga woye Amɔ̀ɔ̀l nuiti ta-yooi zu, niiti ti zeini Zuludεn volu velei, folo ɔ̀ulazu velei. Ti kɔ̀ɔ̀i vεeni wo va, kεε gè zobogi veeni wo vε, wo pile sɔ̀ɔ̀ ti ma. Wo ta-yooi zegeni ga wɔ̀nɔ̀, gè ti ɔ̀ologoloni wo luɔ̀ɔ̀. ⁹ Sipɔ̀ɔ̀l ná-doun zunui Balake, Moabe masagi wuzegeni, é Izelayεle zakpe. E Beyɔ̀ɔ̀l ná-doun zunui Balaame lolini, ga é wo voovo. ¹⁰ Kεε gè la ɔ̀eni kεeni, gè va woilo Balaame wooi ma, tuyai ɔ̀a é tooni wo vε. Gè wo ɔ̀ulani Balake yeezu.

¹¹ « Wo Zuludεn maazubudeni, wo va Zeeliko. Naama laa wolai zu nuiti ti wo zakpeni, gè zobogi ve wo vε, wo pile sɔ̀ɔ̀ ti ma. Pele nɔ̀ ɔ̀ana wo sɔ̀ɔ̀ni la Amɔ̀ɔ̀l nuiti ma, ta Feeleeze nuiti, ta Kanaan nuiti, ta ɔ̀ete nuiti, ta Giilegase nuiti, ta Geeve nuiti, ta Yeebuse nuiti. ¹² Gè kaogiti teveni wo luɔ̀ɔ̀, ti Amɔ̀ɔ̀l nuiti ta-masa felegɔ̀i teiti kpeeni wo luɔ̀ɔ̀, ti ti maagooza wo va, wa-woɔ̀a zɔ̀kpɔ̀i ɔ̀aa wa-mεin laade, wo va ti ɔ̀εε la. ¹³ Gè zooi veeni wo vε, nii wo la tii ɔ̀eni ma, ta taa wolaiti wo la ti loni, wo zeizu ti zu, ta leezen ɔ̀eleiti, ta wolive wuluiti, niiti wo la ti ziinni, kεε wo ma waaiti miizu.» »

*Izelayεle nuiti ti yiimazeɔ̀e vai
ga ɔ̀oɔ̀ɔ̀ GALAGI lɔ̀bi vai*

¹⁴ Zozuwe ɔ̀eni ti ma: «Niizu, à lua ɔ̀oɔ̀ɔ̀ GALAGI va, wo ɔ̀ɔ̀bi ga sɔ̀ledai ta woogεɔ̀iladai. A gala kiligiti kula ɔ̀oɔ̀ɔ̀ zaama, niiti wo-mεmεwolani ti ɔ̀eni ti lɔ̀bizu zie wolai Ufelate volu velei ta Ezipete

yooi zu. A Góogó GALAGI lèbi. ¹⁵ Ni é la nɛɛni wo vɛ ga wo Góogó GALAGI lèbi, à yiimazegɛ za ga galagi naa, nii wa dɛbi, ɓaa naati niiti wo-mɛmɛwolani ti ti lɛbini zɛ wɔlai Ufelate vɔlu vɛle yooi zu, ɓaa Amɔɔl nuiti ta-ɗalagiti, niiti wo zeini ta-yooi zu. Nà-o, nà-pɛlɛyɛɗɛi-yo, gá Góogó GALAGI lèbi.»

¹⁶ Nuɓuseiti ti googáavoteni, ti ɗɛ ma: «Naama ɗɛsiɛi maagooza gi va, gi va ɗɛlɛ Góogó GALAGI va, gi va gala kiligiti dɛbi! ¹⁷ Mazɔɔɔ Góogó GALAGI, gá-GALAGI ɗa é gi ɗulani Ezipete yooi va, gá gi-mɛmɛwolani, zooi nii gi ɗɛni su ga duɔiti. E poo golaiti kɛɛni gi ɗaazu, é gi makɛni pelei zu, vɛ kpein gi ziɛni ná, ta nuɓuseiti kpein saama, niiti gi ta-yooi maazuɓudɛni. ¹⁸ Góogó GALAGI ɗa é nuɓuseiti kpein kpɛɛni gi luɗɔ, ma un ge da ma mɛɛ ga Amɔɔl nuiti ti ɗɛni zeini zooi tɛi su. Gá ɓalaagi, gá Góogó GALAGI lèbi, mazɔɔɔ toɗa ga gá-GALAGI.»

¹⁹ Zozuwe ɗɛni nuɓuseiti ma: «Wo la zooga wo va Góogó GALAGI lèbi, mazɔɔɔ GALAGI vɛ naɗegai, GALAGI vɛ toloai, é la wa-lɔ koloɗologiti suvaayɛga, ta wa-ɗotoiti. ²⁰ Wa ɗɛlɛna ba, wo ɗa gala kiligiti dɛbi, toɗa ɗale ma wo laalɔɗɔma, é faa ɗɔi ɗɛ ga woye. E faanɛɛi ɗɛa vɔluma wo vɛ, toɗa wo-ma zuwu ɗaaleve.»

²¹ Nuɓuseiti ti Zozuwe woogáavoteni, ti ɗɛ ma: «Ba-o! Góogó GALAGI ɗa gá dɛbi.» ²² Zozuwe ɗɛni ti ma: «Wo ɗɛa ga zeeleiti, wa ɓɔɗɔi wo laalɔɗɔma, ga wa ɗa wo yiimazegɛa ga Góogó GALAGI, ga wo dɛbi.» Ti googáavoteni, ti ɗɛ ma: «Gá ga ma zeeleiti.»

²³ Zozuwe ɗɛni ti ma: «Ni naa vɛ, à ɓeteve gala kiligiti ba, ti wo zaama, wo lati Góogó

GALAGI ma, Izelayele ná-GALAGI, ga wo-yiimaυε πε.» ²⁴ Nuβuseiti ti gooǵaavoteni, ti ǵε ma: «Gá Gooǵo GALAGI lεbi, gá-GALAGI, gi ǵolo ná-deveiti βε.»

Minazefegi unso fai

²⁵ Naama volo ná Sikεme, Zozuwe minazefegi unsoni nuβuseiti βε, é tǵgi ve ti ya, ta deveiti. ²⁶ Zozuwe niima vaiti kpein σεveni GALA ná-Tǵ Σεvei zu. E kǵtu wolai zεǵeni, é gaalǵ sene gului wu, nii é ǵeni Gooǵo GALAGI zeizu ǵadegai. ²⁷ Zozuwe ǵeni nuβuseiti ma: «Wεε, kǵtui nii ǵa ǵεεzu ga zeelei ade laalǵǵma, mazǵǵ wooi kpein Gooǵo GALAGI bogai ade ma, é naati πε menige. Ungo, toǵa ǵε ga zeelei wo laalǵǵma, ga wo mina ǵεε wa-GALAGI υa.» ²⁸ Ti βegai ma, Zozuwe yeeβeni nuβuseiti ba, εεε ge li, é zei ná-poganii unda.

Zozuwe zaa vai

²⁹ Naama vaiti poluma, Nun ná-doun zunui Zozuwe, Gooǵo GALAGI ná-botiǵε nui zaani, ná-konagi ǵeni ga kona ungila kona puuǵo (110). ³⁰ Ti maǵǵuluni zoi naa zu, nii é solǵni ga nǵnǵ, Timenate-Seela, Efelayime ǵize yooi zu, Gaase gizei lεkpεmaυε nu ǵυεεzuυε.

³¹ Izelayele nuiti ti ǵeni Gooǵo GALAGI lεbizu, Zozuwe zii ma voloi πε su, saa υoluma βalaa, kεwolai naati sii ma voloi πε su, niiti ti ye ni vulua Zozuwe ná-siegi kpein su, ti naama vaa wolaiti kpein kaai, niiti Gooǵo GALAGI ti ǵεeni Izelayele υε.

³² Zozεfe ma ǵaeiti Izelayele nuiti ti υaani ga tiye, ti zεǵε ga tiye Ezipete yooi zu, ti naati maǵǵuluni Sikεme taazuυε, zou goi naa zu, nii Zakǵβε geyani

ga wali gae unghila (100), Gamool mavofodaiti ma, nii é gēni ga Sikeme keegē. Ná gēni ga Zozefe mavofodaiti tōnō ma yooi ta.

³³ Aalōn ná-doun zunui Elezaal balaagi zaani. Ti maagūluni gizei ma, nii é veeni ná-doun zunui Finease ya, Efelayime gize yooi zu.

GALA ΣΕΥΕΙ
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2013 Pioneer Bible Translators

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf